

Administratiunea
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Călcări nefracate nu se pri-
mesec. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22

Imprimate mai primesc în Viena
Hudoi/W. Mose-Hausenstein & Volger
(H. H. Haus), Gewia Scholok, Alois
Horn; în Budapesta: A. V. Gold-
berger Anton Mosei Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Domb; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o serie
garmonă pe o coloană 6 cr.
și 80 cr. imbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
serie 10 cr. v. a. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

NUMERŪ DE DUMINECĂ 45)

„Gazeta” este în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se prenumără la toate oficiile
poștale din țară și din afară
și la d. celestori.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etajul I.; pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dămăci în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplară 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 249.—Anul LIV.

Brașov, Sâmbătă, Duminecă, 10 (22) Noevre.

1891.

Brașov, 9 Noevre st. v.

Intre Ungurii se vede pretutindeni o viuă mișcare față cu nouele alegeri de deputați dietali, ce se apropie. Partidele unguresci din dreapta și din stânga încă de pe acum fac mari pregătiri pentru aceste alegeri. Simte fiă-care dintr'ensele, că dela succesul ori nesuccesul cortesirilor atâră rolul, ce voru avé sél-lu jõe timp de cincî ani, câtă dureză acum după lege mandatul de deputat.

Dér mai ales partidele opoziționale maghiare sunt acelea, cari destășură ađi o activitate câtă se pôte de mare, cu scopu nu numai de a'și asigura tērēmul de până acuma, ci de a ocupa nou tērēm unde numai le va fi cu puțință. Mișcarea opoziționaliilor unguři este încurajată și prin succesele, ce le-au avut ei în dietă dela căderea lui Tisza încõe.

Astfel partidele opoziționale maghiare, atâtă cea apponyistă, care acum se numesce „națională”, câtă și partida celor din stânga extremă, speréză că voru dobândi un număr însemnat de mandate nouă la viitoarele alegeri. Și de ce se nu spereze opoziția unguřescă, că-și va mări șirurile, când pretutindena în țără domnesce o nemulțumire atâtă de mare față cu ministeriul Szapary și când se așteptă, ca dirigătorii comitatensî se fiă mai nepăsători ca de altă-dată față cu un guvern, care a vrut să nimicescă pentru totu-déuna autonomia comitatensă? De ce în fine se nu credă opoziționaliilor unguři în viitorea loră isbândă, când totă nația unguřescă este ca și fermecată de șovinizmul extrem, ce-lu propagă și propoveduescū ei pretutindeni și la tôte ocasiunile?

Vedurăm, cum contele Apponyi, care până acum se lauda, că e șeful unei opoziții „moderate”, a mers în tōmna acéstăla Tergu-Mureșului anume pentru a lua parte la adunarea Kultüregyletului și a preamări tendințele de maghiarizare ale acestuia, ca se dăcă Sēcuii despre elu: uitați ce Maghiar mare este! Și ca nu cumva numirea de opoziție „moderată” se facă pe publicul maghiar se credă, că nu ar fi destul de șovinistă, partida contelui Apponyi și-a schimbată chiar și firma, numindu-se: partida „națională”; ceea ce în împrejurările de ađi însemneză atăta, câtă națională-maghiară-șovinistă.

Și fiindcă amintirăm despre venirea lui Apponyi în Ardeal, trebuie să avem în vedere, că cercurile electorale ale Ardealului îi pricinuesc în timpul de față multă bătaia de capu opoziției unguřesci.

Scim, că dintre cei 74 deputați, ce au fost alesi în Ardél cu ajutorul legii electorale excepționale, care se trage din vremele lui Han-Tătar, 56 au esit totu de ai guvernului, pe sprincenă; 9 deputați au alesu Sașii, cari, precum scim, mai multă facu o politică guvernamentală, decâtă opozițională; ér opoziția maghiară a reușit numai în 9 cercuri electorale ardelenesci, dintre cari 6 le-au dobândit apponyistii, ér 3 cei din stânga extremă.

Așa-déră din Ardeal, din acéstă țără năpustită și părăginită, care cu ajutorul unei micî minorități a populațiunei sale este esploatată numai în interesul celor dela putere și în paguba politică și națională a poporului român băștinaș, iese relativ cel mai mare contingent de deputați guvernamentali. Lucru natural, că

partidele opoziționale, vrëndu să-și înmulțescă mandatele, au pus ochii pe Ardeal. Și fiindcă în Ardeal ađi numai cu ajutorul minorității privilegiate maghiare se pôte face trebă la alegeri, foile opoziționale maghiare au început să se ocupe mai cu de-adinsul de „causa Maghiarilor din Ardeal”, ca să-și câștige pentru opoziție.

Cei mai multă compătimiti de opoziționali maghiari sunt ađi Ungurii din Ardeal. Ii plângu, pentru-că ei suntă cei năpustiți — dăce-se — ei suntă lăsați pe mâna Românilor, ca să-și înghiță de vii; îi compătinesc pentru-că, dăce-se, guvernul nu se'ntereseză de cauza lor. nu-i ia în apărare, cu tôte că le dă din 74 de cercuri electorale 65, le dă tôte deregtoriile din țără pe mâna lor, le face universitate, școli și kișdedovuri din visteria statului, le sprinjinesce Kultüregyletul, le face căi ferate după dorință, primesce în sinul sêu pe un Ungur ardelean, ca să pôtă dăce, că au și un ministru din sinul lor ș. a. ș. a. Le face guvernul tôte aceste pentru ei, pe când pentru majoritatea țării nu mișcă nici degetul și nu cheltuesce nici un ban frânt!

Ajunge, că Apponyi și Ugron găsesc, că trebuie neapărat să fiă scăpatu elementul maghiar ardelenesc din ghiarele leului Szapary, ca să ajute la întărirea rëndurilor opoziției.

Intr'aceea nici Szapary cu ai săi nu stă cu mâinile în sin. Luceză și ei din rășputeri pentru a-și asigura isbenda la alegerile viitóre. Foile opoziționale nu se indoiesc, că venirea ministrilor Baross și Bethlen în Ardeal, sub cuvânt, că voru să asiste la deschiderea căilei ferate din Sēcuii, nu are altă scopu, decâtă de a

pregăti viitórele alegeri în favorea guvernului. Au mai descoperit opoziționali, că d-lu Szapary are de gând a schimba mai multă fișpani în Ardél, căci suntă câțiva în cari n'are încredere, că voru fi destul de energici în cortesirile lor pentru guvern.

Orî câtă s'arú svércoli însă opoziționali și guvernamentali unguři luptându-se pentru cercurile electorale din Ardél, noi Românii asupriți, cari formăm majoritatea țării, se nu perdemă nici un moment din vedere, că ei, cari ni suntă deopotrivă adversari și cari lucră deopotrivă pentru nimicirea naționalității nostre, înainteză pe nisce cărări, pe cari noi nici într'un cas și nici într'un chip nu putem să-și urmăm, fără de a comite o sinucidere națională.

Să veghiăm dérá asupra mișcărilor lor, dérá să veghiăm înainte de tôte ca în sinul nostru să fiă strinsă unire și înțelegere și ca nici un Român să se abată dela calea, ce i-o prescrie programul nostru național, care este calea dreptului și a onorei. Numai înaintându umér la umér pe acéstă cale, cu curagiu, cu statornicia și cu credință în invingerea dreptății, vom pôtă să ne împlinim marea datoriă, ce ni-o impune, fiesce-căruia, sfântă causă a libertății și a culturai neamului nostru românesc!

CRONICA POLITICĂ.

— 9 (21) Novembre.

— În comisiunea pentru armată a delegațiunei unguře opoziționali unguři au făcută gură mare cerëndu ca limba maghiară să fiă introdusă la esamenele de oficer etc. în armată și ca să se înființeze o academiă militară cu limba maghiară. Ministrul de rășboiu a rășpunș, că ajunge deocamdată academia

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”.

Pavelu Cătana.

Trad. din limba cehă.

(Fine.)

Dér nu era destul cu atăta. Unde nu mi-ți începură nise ploii reci și îndesate, de o udau pe biata față din cap până'n picioare de mai multe ori pe di. De avea noroc să dea sêra peste căldurică, bine de bine, de nu, trebuia să tremure totă nōptea și totu cu hainele ude să rămăna. Însă cu tôte necazurile aceste, a cincea și totu fū în satul înălțatului împărat. Petrecu nōptea într'o crășmă mai de rënd și când se crepa de diuă, porni pe o uliță înainte și intră în cea dintăi biserică, de care dedu. Multă vreme ședă ingenuchiată rugându-se Maicei prea curate să-și ajute, ca să-lu găsescă pe Pavelu în viță și sănătosu și tot-odată să-și pôtă fi drăgulul sêu spre folos și spre mângăere.

Adênou simțită fū acéstă rugăciune!... I se strîngea inima de frică, gândindu, că pôte fiăcăul nu mai este între cei vii, că pôte tocmai în acele clipe se află pe patul morții, că a rămas olog, că va fi chinuit de dureri grozave. O

cruntă nelinise făcea să-și tremure totu trupul, capul îi ardea ca focul, ochii i-se făcuseră isvóre de lacrimi.

În sfârșit se ridică, își mai făcū o cruce și esind din biserică, se îndreptă spre locul, unde i se spusese, că este spitalul cătănesc. Avea să mērgă într'o parte forte depărtată a orașului. Ulițele cele multe și întorto-chiate o făceau să rētăcescă la totu pasul. În sfârșit după o mulțime de întrebări și după ce arătă mai de multe ori hărțuța cu însemnările de acasă, află locul căutat. Era o zidire mare forte. Unu ostaș înarmat se mișca de colo până colo pe dinaintea porții, avëndu să țină strajă. Petronila se apropiă de el și-lu rugă să-și spuie, nu care cumva scie în ce loc este Pavelu alu lui Novacu din Rocoșin.

Militarul sêu nu pricepea limba cehă, sêu se temea să stea de vorbă cu o fată în vreme de slujbă, destul că nu-i dete nici un răspuns și când nepota lui moș Voina cercă să intre în curte, o oprī de mână și o împinse îndărăt, mormăindu necăjit pe sub mustețe. Ce era de făcut?... Se dete la o parte sêrmana, așteptându să vie cineva, care să o pricēpă și care să-și dea

vre-unu sfat. Mai multe cătane esiră din curte și plecară în deosebite părți, altele intrară înăuntru. Călătorea noastră dete frumos bună ziua la fiă-care și întreba de Pavelu. Dér cine s'o asculte? — Cătiva o ținură de nu sciu ce felu de femeie și o luară în bătae de joc; dēră vedëndu, că în chipul acesta îi pricinuesc durere, o lăsară în pace și-și cântară de trebă.

Era la amēđi; alu treilea ostaș ținea acuma straja, și ispravă... tuță.

În sfârșit dete Dumneđu și găsi fata noastră unu om de omeniă. Cătana era și acesta, dēră după față se arătă, că este bun de pus la rană. Petronila își luă inima în dinți și-lu întrebă: „Să nu-ți fiă cu supărare, stau aici mai de ađi dimineță și degēba întrebă pe toți de Pavelu alu lui Novacu. Nu cumva scii d-ta ceva despre el? Și elu este militar și ci-că se află aici la spital. E rănit la unu picior.”

Ostașul se uită cu ochi mari la aceea, care îlu întrebă. Și elu era Cehu și cu dragă inimă voia să slujescă unu sufletu de vița lui. Și cu atâtă mai vęrtosu gata spre ajutor, căci cunoscea bine pe fiăcăul din Rocoșin și-lu iubea forte. Elu răspunse:

„Drăguță, să scii, că să fi căutată cu lumina și nu nimeriai mai bine. Ei, dérá ce să-și dau de scire fęrtatului Pavelu?”

— „Ah! strigă Petronila cu bucuria, așa dérá totu mai trăesce.”

— „Slava Domnului! dăse cătana; cu chinu cu vai și-a scăpatu pielea dela dubelă. Acuma e tare și mare.”

— „Așu vrea din totu sufletul să mă întelnesc cu elu”, vorbi mai departe fata lelei Catrine; „rudeniile m'au trimis anume. Fie-ți milă și-mi spune, unde l'ășu pôtă afla?”

Clouzal dete din umeri, dreptu semn, că prea mare lucru cere dela elu, se uită în curte ca și când ar fi voit să afle ceva de bună sēmă și apoi răspunse:

— „Scii ce, drăguță? Așteptă d-ta puțină vreme până ce eu și cu Pavelu vom îngrijă să capeți intrare. Pe la trei oisuri după prându să te afli aci totu în locul acesta, eu voi veni și-ți voi împărtăși ce ispravă am făcută.”

Nepota lui moș Voina îi mulțumi călduros militarului, éră acesta îi dete mâna vorbindu-i:

— „Mai încetă cu mulțumitul, căci cine scie cum se va sfirși istoria. De

din Wiener-Neustadt în privința trebuințelor pentru cultivarea mai înaltă a oficerilor, d'ér va face totu' posibilul ca în școlile militare reale inferioare din Ungaria, să se introducă studiul obligat al limbii maghiare. Mai departe a promis, că limba regimentelor, se va supune unei noi regulări pe terenul rezultatelor celei din urmă numerări a populației, care — scim cum și în ce chip — arată o mare lățire a elementului maghiar în regatul Sf. Stefan. Promisiunea ministrului de războiu, are însemnătatea, ca pe temeiul acelor date statistice, cari numai adevărate nu pot fi, se va introduce în mai multe regiuni, limba maghiară, ca limbă de regiment.

Cu toate aceste promisiuni ale ministrului de războiu, pe cari guvernamentul îl înfățișează, ca o mare isbândă, Apopyistii și Kossuthistii nu sunt mulțumiți nicidecum. Foile lor atacă în modul cel mai înverșunat pe membrii partidei liberale pentru atitudinea lor observată în delegații. Și se face acestora imputare, că ei voesc să dejosască limba maghiară a statului la limbă de regiment și că ei ar fi compromis planul înființării unei academii militare a Ungariei. Nu este de lipsă o altă academie, care n'ar avea ca limbă de instrucțiune, limba maghiară. Totu' asemenea a fost slabă atitudinea partidei licerale și în afacerea Uzelac foile opoziționale numesc partida liberală „partida austro-ungară”, care ar fi gata să jertfească totu' Nemților, și cari s'au perdat în atmosfera din Viena și ultima rămășiță a maghiarismului.

— În ședința din 17 Noevre a parlamentului austriac s'a discutat bugetul ministrului pentru apărarea țerei. Cu ocaziunea acesta Cehii tineri au ales pe deputatul Dr. Vařaty, ca vorbitor general contra. Acesta se plânse între altele despre aceea, că oficerilor le este interzis de a vorbi în limba boemă. D'écă nu strică unitatea armatei, că în Pesta se vorbește unguresce, în Agram în limba croată, în Lemberg în limba polonă, atunci armata nu va simți nici o stricăciune, d'écă oficerii boemi vorbesc în boemesce. (Aplause din partea Cehilor tineri). Boemii nu sunt în contra limbii germane, d'ér pentru un oficer este destul, ca să știe limba germană, atâtu' câtu' cere serviciul. Trebuie să-și aducă aminte ministrul, că limba germană încă n'a căsoigat' nici o luptă (Aplause din partea Cehilor tineri). Noi nu căutăm cestiuni de armată, d'ér unde observăm defecte, nu putem tăcea. D'écă ministrul 'și exprimă temerea, că se vor înființa „armate naționale”, și că

aceste vor vorbesc una în contra celeilalte, atunci răspundem, că există honoarea ungară și landverul croat. Cu toate acestea nu crede nimenea, că ar porni una în contra celeilalte. Ce e drept în anul 1848 Croații au pornit în contra Ungurilor, d'ér acesta a fost în avantajul și salvarea Austriei (aplause din partea Cehilor tineri). Pretenziunile administrației militare devin din ce în ce mai mari, ca și când războiul ar fi la ușă. În Italia, Londra, Franța, vorbesc bărbați de stat despre pace, numai la noi sdrângănescu săbiile, deși n'avem nici un motiv la acesta, și nici nu scim pe cine să lă atacăm, și cine ne va ataca. În Germania se ventilează cestiunea de a introduce serviciul militar de doi ani. Oratorul d'ise, că partida sa nu voesc să ridice cestiuni naționale în armată, d'ér nici voesc ca numai în limba germană să se vedă bunătatea ei. (Aplause din partea Cehilor tineri).

SCIRILE ȚILEI.

— 9 (21) Noevre.

Liga culturală română, secțiunea Argeș, va da astăzi un bal în orașul Pitești.

Broșură politică. La Iași a apărut o broșură politică al cărei autor este senatorul George Mărzescu. Titlul este: „*Tocșinul poporului*”, tripla alianță față cu alianța franco-rusă, cu o critică la adresa d-lui E. de Cyon, autorul „Rusiei contemporane”, „*Timpul*” d'ice, că D. Mărzescu se pronunță pentru principiul naționalităților și-și exprimă speranța, că la césul primejdiei toți Românii vor fi uniți.

Comandă de puscă. Ministrul de războiu al României a comandat 100,000 puscă sistem Mannlicher pentru armamentul armatei române.

Căsătorie în familia domnitore. În 19 Noevre s'a celebrat în capela palatului din Viena căsătoria archiducesei *Luisa Antoinette Marie*, cu principele duce *Frideric August de Saxonia*. Ceremonia religioasă a săvârșit-o cardinalul Dr. Gruscha în prezența împăratului *Francisc Iosif*, a regelui *Saxonia*, a archiducilor, adjutanților și a suitei sale. După săvârșirea ceremoniei, s'a dat un prânț de gală cu ocaziunea căreia ținu Majestatea Sa monarhul un toast. După aceea s'a dat o reprezentațiune de gală în operă.

Parastas. În biserică rom. gr. or. din Gróver se va oficia mane Duminecă înainte de amăz un parastas pentru pia me-

moară răposatului *Mihail Stroescu*. Er la orele 2 d. a. se vor împărți în gimnaziul român haine din fundațiunea acestui generos donator între învățăceii rom. dela meserie.

Biroul pentru streini. Facem atenție pe membrii comitetului, la inservatul din fôia noastră privitor la invitarea de astăzi 9 (21) Noevrie, pentru adunarea generală a comitetului pentru streini, la cari se vor discuta cestiuni importante.

Deputațiune turcască la Livadia. Sultanelul a trimis o deputațiune condusă de mareșalul *Fuad-pașa* și secretarul intim al sultanului *Kiam-pașa*, la Livadia, pentru ca să salute pe Țarul Rusiei din incidentul nuntei sale de argint.

Reuniunea cercuală din protopopiatul Aradului și-a ținut a doua conferință pentru anul curent în comuna Micălaca la 11 (23) Novembre, sub presiul d-lui protopresbiter al tractului Arad, Moise Boșianu. Cu ocaziunea acesta ni-se scrie, că învățătorii *Savu Bugariu* și *Savu Mihaș* au ținut prelegeri practice cu copii cu succes îmbucurător. În ședința de după prânț d-lu' prof. T. Ceontea a ținut o disertațiune despre „*Mesurile metrice*”, er d-lu' învățătorul din Arad *Nicolau Ștefu* a disertat „*despre mătășăritu'*”, fiindu' ambele disertațiuni ascultate cu mult interes; conferința a enunțat în formă de concludu', ca *fiă-care învățătoru' să îndemne pe părinții eleviloru' a se ocupa cu mătășăritu'*, despre care s'a constatat, că ar fi un mijloc de câștig forte frumos pentru poporul nostru. S'au cetit apoi laboratele metrice a 7 învățător, după cari conferința s'a închis. În totalu' învățătorii, după cum ni-se scrie, au dat frumoșe dovezi de zel și năzuința lor spre progres.

Alegere de învățător. Ni-se împărțesce, că în Ecica română (com. Tontal) s'a săvârșit Țilele aceste alegeri de învățător pentru clasa I de băieți, sub conducerea părintelui protopresbiter *Paul Miulescu* din Bănatu-Comloșu. Alegerea a decurs în ordine exemplară, intrunindu' majoritatea preponderantă a voturilor d-lu' *Valeriu Ghilăzanu*, absolvent al pedagogiului român-ortodox aradanu. Despre d-lu' *Ghilăzanu* ni-se spune, că e un tineru' brav și de bună speranță, dela care poporul cu dreptu' cuvântu' poate spera frumoșe progrese în viitoru'. Ajute-i Dumnezeu.

Certă pentru o comoră. În minele de

aur dela Musari, lângă Bradu, s'a aflat Țilele trecute o mare cantitate de aur curat. Până acum s'au scos ca la 100 de chilograme de aur, din care ca la 50 de chilograme era în formă de stalactiți de o frumusețe rară. Minele sunt în proprietatea unei societăți germane pe acțiuni, a căreia direcțiune se află cu locuința în Gotha, în Germania. „*Egyeteres*” d'ice, că îndată ce s'a aflat această comoră de aur, direcțiunea muzeului național maghiar din Budapesta a trimis pe unu' funcționar al său la fața locului, pentru ca o parte din această comoră de stalactiți să o cumpere pe seama muzeului ungurescu. Auțindu' de această direcțiune minelor, a dat ordinu' aspru prin telegrafu', ca întregu' aurul să-lu' sdrobescă și să-lu' topescă numai decăt. Inzadaru' a stăruit funcționarul muzeului ungurescu și inzadaru' a promis, că elu' va plăti pentru stalactiții de aur încă mai multu' de cum e valoarea aurului, căci direcțiunea minelor, după cum spune numita fôia ungurescă, n'a vrut cu nici un chip să-i dea muzeului ungurescu nimic și astfel funcționarul unguru' s'a reîntorsu' la Budapesta cu mâna golă. Acum se vede căran și pucioșă, ce aruncă foile unguresci asupra Nemților! „*Egyeteres*” d'ice, că „un popor mai necult ca poporul germanu' nu prea găsescu' în totă Europa” și că „între granițele imperiului germanu' inzadaru' vei căuta omenia, căci mai alesu' când e vorba de poporul maghiar, de asta nu găsescu' în Germania ca 'n palmă.”

NECROLOGU. La 15 Noevre n. c. s'a înmormântat în Slatina (România) d-lu' *Zaharia Moldoveanu* proprietaru', de origine din Transilvania (comuna Orosfaia, lângă Teaca) în etate de 46 de ani, fiindu' atacat de erysipel. Răposatul a fost un bărbat forte integru și diligent. După ce a isprăvit școla de agricultură dela Fereștrău, a fost administratoru' la deosebite moșii, în urmă a-jungendu' la o stare materială bună, a fost arândatoru' la mai multe moșii. Elu' a fost tot-odată și proprietaru', avendu' o casă frumoasă în orașul Slatina, pe care însă din nenorocire n'a putut încă să o locuiescă, căci bola neindurată îi tăia prea curându' firul vieții. Răposatul lăsa în doliu pe soția sa cu cinci copii minoreni.

Despărțământul Asociațiunii în Deșiu.

Deșiu, 18 Noevre 1891.

La despărțământul XVII (Deșiu) al Asociațiunii transilvane s'a ținut încă în 1-a Noevre 1891 ședința de

multe-ori maica nu-și poțe vedé fiul, nici sora fratele. D'ér stăi, că-mi și uităsemu' să te întreb... Așa e, că d-ta ești soră cu Pavelu'?

— „Ba nu”, d'ise Petronila mai cu jumătate de glas; „noi locuim mai la o parte de sat și suntemu' vecini cu ai lui — ne cunoscem numai așa.”

Zărindu' roșța de pe obrazii Petronilei, Clouzal zimbă cu șiretenia, și voindu' să nu-i strice inima începă a șăgăui: „Ei, d'écă e așa tréba, apoi îi ești mai mult decăt soră!... De ce să te rușinezi de acestu' lucru? Nu este nici un păcat să ai draguțu' s'eu draguță, numai să-și păstreze omul cinstea neștirbită. — Ti!... da ce noroc orbu' a dat peste hielénu' de ortacu'. O să jôce bătuta așa șchiopu' cum e... De bună sémă o să nu-lu' lași cu lacrimile pe musteță din pricina cusurului ce i-a rămas după bătăe!”

Fetica ar fi voit să d'ică și ea ceva, d'ér nu sciu cum, îi era limba legată de totu'. Abia abia borborosi unu' „da” și unu' „ba”. Șoia elu' bine ostășul nostru, care era pricina amuțirii acesteia năprasnice, dreptu' aceea nu mai spori multe, ci giugulindu-o puțintelu' cu mâna pe la bărbă și d'icându-i porumbița mo-

șului, îi dete bună pace și se repezi în curte să-i rostescă fêrtatului cine îl căuta. Petronila strigă după elu' și nu cumva să-i spună bolnavului, că a făcutu' altora cunoscutu' că-i este logodnică. Șăgalniculu' flăcău rise cu hohotu' și-i făcu' semn să nu se témă.

Pavelu' tocmai eșise cu învoirea mai marilor în curte la sôre și ședea pe o laviță. Lângă elu' sta rădămată cărja, cu care se sprijinea la umblătu'. Clouzal se aședă de celaltă parte și-lu' întrebă cum se mai laudă. Feciorul lui Novacu' răspunse, că nu mai simte nici durere la picioru', afară de când e vreme de ploie. Și așa, unulă una, altulă alta, până ce începuseră a grăi despre cei de acasă. Celu' din nou venit pomeni ca din întâmplare:

— „Voi nu locuiți tocmai în sat, ci mai la o parte?”

— „De unde știi?” întrebă Pavelu' cu mirare.

— „Ce să nu sciu eu? — D'ér asta nu e nimic... Așa e, că totuși nu sunteți chiar singuri, ci totu' aveți nise vecini!”

— „Aveți!”

— „Și la vecini este o fată?”

Pavelu' căută în ochii soțului său și

nesciindu' ce să crédă, răspunse uimit: — „Este!”

Clouzal începă să zăgrăvescă în cuvinte pe fata vecinului; spuse cam câtu' e de mare, cum arată, ce ochi, ce felu' de p'eri, ce nas și ce bărbă are. Afară de acesta mai pomeni despre toate celelalte însușiri ale Petronilei; până și hainele nu rămaseră uitate. Ba unde nu mi-ți începă diavolul de fêrtat a grăi subțirelu' și dragostosu', de ai fi putut jura, că e nepoța lui moșu' Voina. Acum să te ții mirării și crucelii la flăcăul nostru!... Prietinelu' s'eu nu fusese nicodată prin ținutul în care se afla casa părintească și cu toate acestea Petronila îi era cunoscută mai bine ca o soră. Cine să-i fi povestit despre d'ensa. Elu' însuși nu-i pomenise nici o vorbă. Unde să o fi putut vedé?

— „În Beciu! strigă Clouzal, când Pavelu' îi puse întrebarea din urmă.

Abia fură rostite aceste cuvinte și feciorul lui Novacu' și sări dreptu' în picioare, ne mai aducându-și aminte de cărjă și de rană. De bună sémă ar fi căduțu' josu' de-a rostogolul, d'écă nu ar fi săritu' ortaculu' s'eu și nu l'ar fi apucat de subsuori.

— „Încetu', încetu', și veți să nu cumva

să-ți pierdă mințile! Petronila este aici și vrea să se întâlnească cu tine, d'ér cum știi, acesta nu este cu puțință până nu vomu' dobândi îngăduela celor mai mari.”

Nu scia ce să se mai facă flăcăul nostru. Își strîngea soțulu' de brațu' deși pe elu' îl dureau degetele. Într'unu' târziu numai vorbi însășat forte:

— „Adevăratu' să fiă?... Unde este?... Cum a venit aici?... De ce a venit?... Du-mé îndată la ea!”

— „Prietine, prietine”, începă Clouzal, ridându' și nu prea, „mai întâi și mai întâi lasă-mi mâna în pace, că mi-o rupl... Bre, bre, da mare pacoste pe capulu' omului mai e și dragostea asta!... Ascultă-mé, creștine! Tu n'ai voi să ești afară și Petronila nu poțe pătrunde la tine în nici un chip. Fii cu minte; ce n'aiba, d'oră nu mai ești de er de-alaltăeri! La trei ciasuri vine doftorul să te cerceteze; nu uita să-lu' rogi să pue o vorbă bună pe lângă ofter, ca să aibă ertare fata a intra în curte.”

D'ér până la trei după amiază era unu' veacu' întregu'. Ce să facă elu' atâtu' amar de vreme?... Se mai mișca prin curte, se mai uita prin p'ortă se sui sus în odaie și-și rase barba ca să pară mai

reconstituire a Comitetului, fiindu prezenți D-nii Augustu Munteanu, membru fondator, ca director, Gabrielu Manu, membru pe viață, Dr. Teodoru Mihali, Petru Mureșianu, Florianu Hatosu, Ioan R. Cherecheșu, membri ordinari ai Asociațiunii, și Laurențiu Miheșu, învățător.

În această ședință s'au realesu Petru Mureșianu de secretar, Ioan Welle de controlor, și s'a alesu Florianu Hatosu de cassar alu despărțământului, și la biblioteca poporală română a despărțământului din Deșiu s'a alesu Ioan R. Cherecheșu de bibliotecar și Teodoru Herman de controlor, toți cu unanimitate.

Cu această ocaziune a raportat Dr. T. Mihali, președintele comitetului arangator al balului din 6 Iulie a. c., că din 212 fl. intrați, a spesat 142 fl. 67 cr. și venitul curat e de 69 fl. 33 cr. în favoarea bibliotecei, a căreia stare activă face astăzi 96 fl. 30 cr. v. a. din cari s'au destinat pentru compactare de cărți 15 fl. și biblioteca s'a declarat deschisă, se pune la dispozițiunea publicului și anume după statutele ei se potu imprumuta cărți spre ceteră pentru 2 cr. de opă pe zi în 1-a și 3 cr. în a 2-a săptămână.

La formarea bibliotecei a donat D. D. George Barișiu 1. G. G. Meitani 5. Augustu Munteanu 37. Gabrielu Manu 12. Dr. Teodoru Mihali 16. Petru Mureșianu 6. Florianu Hatosu 7. Ioan Welle 1. Ioan R. Cherecheșu 4. — Transilvania pe 11 ani — la olată 100 cărți, lângă care s'au adus încă alte cărți din librăria d-lui N. I. Ciurcu din Brașov de 61 fl. 20 cr.

Cărțile acestea, în limba română, latină, germană și maghiară, sunt aședate într-o tecă donată de Dr. Teodoru Mihali la institutul „Șomeșana” și se voru mai procura încă altele de 50 de fl. Catalogul acestei bibliotecei cade în competența bibliotecarului D. Ioan R. Cherecheșu a-l publica. F. M.

Noul patriarchu ecumenic.

În 27 Octomvre v. s'a săvârșit la Constantinople alegerea noului patriarch ecumenic. Dintre cei trei candidați: metropoliții dela Nicopol, Metalin și Velegradon, cari au avut majoritatea necesară de voturi, S-tul Sinodul compus din 12 membri a alesu cu unanimitate pe metropolițul de Nicopol ca patriarch.

Noul patriarch ecumenic Neofitu Pappacostandinu s'a născut la 1832 în Kupkeny. Primele sale studii le făcu în mănăstirea dela Kossifinissa, pe cari le complectă apoi la școala comună din Alistrați. Urmă apoi școala teologică din

Halki, după absolvarea căreia primi direcțiunea școlii comunale din Alistrați. La 1853 diaconul Neofitu fu numit secretar al metropolitului de Amassia, Sofroniu, ér mai în urmă reîntorsu la Constantinople ca secretar al metropolitului Ierotheiu. Din economiile ce le făcu în câțiva ani, elu se duse apoi spre a se perfecționa în studii la München în Germania, de unde după trei ani se reîntorse la Constantinople.

Reîntorsu aci în 1868 fu numit episcopu, ér la 1872 ca recompensă pentru zelul și abnegația sa, metropolit de Philipopole. La 1878 pe timpul vacanței scaunului ecumenic, metropolitul Neofitu fu desemnat ca candidat; primi însă numai 42 voturi, contra 44 date lui Ioachim III. La 1880 fu strămutat la metropolia de Andrinopole, unde rămase până la 1884. În urma unor divergențe de păreri ce le avu cu răsposatul patriarchu Ioachim IV, elu dimisionă și se retrase la Muntele Athos. Aici petrecu elu până la 1887, când la stăruința patriarchului fu însărcinat cu supravegherea intereselor bisericesci la Monastir, de unde în Iuliu a. tr. i-se încredință scaunul metropolitănu din Nicopole. În acestu interval murindu patriarchul Dionisie V, metropolitul Neofitu fu recunoscut de oătră majoritatea demnitarilor bisericesci, ca cel mai vrednic de a ocupa tronul patriarchal.

Literatură.

O bună carte de ceteră.

Ne-amu plânsu adese-sori cu dreptu cuvântu, că literatura noastră poporală nu este destul de bogată. Ne-amu plâns, că băști, cari esu din școlile poporale și nu cercetăz alte școli, indelectnicindu-se cu ale economiei, nu au cărți acomodate pentru ceteră, nu au cărți de distrageră potrivite, nu au cărți, din cari se trag folose practice pentru viață, pentru traiul lor.

Acosta așa era numai cu puțin în urmă.

Astăzi însă cu mândria putem constata, că cărțile de felul acesta se înmulțescu pe zi ce merge. Bărbați cu pricepere au început a desțeleni și la noi acestu teren, puțin căutat, și băiatul, care a învățat în școala poporală, bărbatul în vârstă, în cărțile scrise pe seama lor își adă destul nutriment sufletescu, atât de petrecere, de distracțiune, cât și învățatur și sfaturi pentru cele de trebuință în economie, în ale sănătății, în ale traiului.

O carte poporală de mare folos țăranelui este și: „Cartea paporului“.

Carte de ceteră pentru anii din urmă ai școlilor poporale, pentru școlile de repetițiune, cursurile de adulți și pentru poporul nostru, întocmită de Ioan Popu Reteganulu. Editura librăriei Nic. I. Ciurcu, Brașov 1892, apărută în zilele acestea.

Cartea acosta este unu magazin de cunoscințe pentru țăranelu nostru. Zelosulu autoru, cu sirguinta albinei a adunat în ea totu ce a crețut, că este folositor pentru țaran: istorioare morale, povești, poesii anecdote, sfaturi și învățatur pentru economie pentru îngrijirea de sămăntur, pentru crescerea animalelor de totu soiulu, unu tractat complet despre albinăritu, reguli pentru îngrijirea sănătății, în fine în partea din urmă unu tractat scurtu intitulat: Stilstica practică, în care se cuprind regulile referitoare la compunerea tuturor scrisorilor, private și publice, ce vinu în viața practică, cum sunt epistole, petițiuni, și documente (atestăte, recunoscințe, chitanțe, conturi și contracte).

Cartea se estinde pe 358 de pagini: Materialulu este însă atât de indesat, încatu tipărită cu litere mai mari, mai potrivite pentru ochi, ar eși încă odată pe atât de voluminosu. Ea va face unu serviciu estra ordinăru tuturor cărturarilor de la sate, din a căroru case n'ar trebui să lipsescă de locu, cu atât mai vartosu, că librăria editură i-a statorit unu preț neobișnuit de eștinu. Cartea este solidu legată și costă numai 75 cr. Aici trebuie să amintim cu recunoscință, că este unu merit particulăru al librăriei d-lui Ciurcu, carele prin editarea nenumăratelor scrieri poporale și prin vinderea lor cu prețuri ieftine a contribuit și contribuie cu o stăruință de feru la lăptirea tuturor scrierilor noastre poporale în Transilvania și Ungaria. Până acum se scie, că cu cărțile române s'au îmbogățit vreo două librării străine, cari vindeau cărțile cum le plăcea lor, fiindcă nu aveau concurență.

La o eventuală următoare edițiune va fi bine dacă se voru scoate din ediția de față câteva piese mai grele de înțelesu, de asemenea tractatul despre albinăritu pôte fi mai scurtu, lăsându-se afară ceea-ce nu se ține de obiectu.

Moșulu.

A apărut:

Starostele, seu datini dela nunțile Românilor Ardeleni, adunate de Ioan Popu Reteganulu. Proprietatea și editura tipografiei „Aurora” A. Todoran în Gherla (Szamus-Ujvár), 1891. Formatu 8° de 72 pag. Prețulu 30 cr.

ULTIME SCIRI.

Paris, 20 Noemvre. Ministrul rusesc de estere, Giers a sosit în Pa-

ris. La gară a fostu întâmpinat de membrii ambasadei rusesce, în frunte cu ministrulu plenipotențiar al Rusiei la Paris br. Mohrenheim. Tote foile din Paris salută cu entusiasm sosirea ministrului Giers.

Să nu vă înșele!

Aprăpe în tote diarele germane și maghiare, cu deosebire în timpul din urmă, am vedutu invitațiuni adresate publiculu, ca să participe la așa numitele „asociări ocasionale pentru cumpărări de losuri”, seu la „cumpărări de losuri pe rate.” Asemenea anunțuri, am vedutu și în unele diare române. Der nu este de ajunsu cu diarele, invitațiunile ademenitoare își vinu prin poștă în casă, ba agenți îndrăzneți nu-ți esu din casă afară până nu și-au prinsu iscălitura celu puțin pentru grupa cea mai ieftină.

Înainte mea nu am decâtu trei anunțuri de felulu acesta. Lucru caracteristicu, că tote sunt din Pesta. Unulu e dela o bancă pe acții, care și-a formatu trei clase de asociări, cu plăți lunare de 5, 10 și 20 fl. Acosta dice în alinea din urmă, că scopulu asociarilor pentru cumpărări de losuri este „adunarea de economii”! Câștigurile ce le pune în vedere, sunt sute de mii.

Alu doilea anunț, care l'am primitu de-adreptulu prin poștă, este dela unu banchieru B. Domnulu acesta își înșiră 215 losuri cu câștiguri totale de 45 de milioane!

Cine se nu rămnescă la atâtea milioane, mai alesu când poți să-ți faci parte la ele plătind pe lună numai unu „bagatelă”, deorece d-lu B. își dă dreptulu să împărtescu tote milioanele, lui să-i dai numai câte 1.99 fl. în 40 de rate lunari?!

Ômenii necunosători de trebșorele, ce se facu cu promisiunile acestea, se seducă ușor, subscriu și la urmă, în locu de milioane, se potu alege cu pagubă de decu de floreni.

De societățile acestea pentru losuri să se ferescă ori și cine. Ele îmbogățescu numai pe aceia, cari le arangiază, după cum se va vedea mai jos.

Ori dora crede cineva, că d-lu B. ar fi așa de cuminte, ca să lase să împartă alții milioanele, când ar fi siguru însuși de ele? Prea multă jertfă! Densulu își face altă socotela. Elu compune o societate de 60 persoane, fi-care din asociatii acestia plătescu 80 fl.

Toți asociatii la olată plătescu așa-dără 4800 fl. Losurile oferite în schimb valorază... 2800 fl., prin urmare profitulu d-lui B. este de 2000 fl.

frumosu, își peria hainele și se griji cătu se putea mai bine. În sfârșit după așteptare îndelungată veni și doftorul. Pavelu îl rugă cu umilință să facă bine și să mijlocescă pe lângă ceilalți domni luarea păsului seu în băgare de semă. Până să i-se hotărăscă rugarea, feciorulu lui Novacu eși erăși în curte și etă!... Cine stă înainte porții? — Petronila.

Ii făcu semn cu mâna sermanulu flăcău, chipu că o vede; ea însă nu-lu băgă în semă, ci sta așa, uitându-se trist înainte ei. De-odată însă privi cu luare aminte la ostașulu din curte și nu sciu cum i-se pără fața cunoscută de totu. Elu îi zîmbi, tinse brațele cătră densa și începă a mișca din buze, ca și când ar voi să-i spună ceva. Cine să fiă? Pavelu, Pavelu de bună semă! Și în părerea ei de bine uită cu totul de straja dela poartă și dete năvală în curte. Nu făcu însă fără vre-o cățiva pași, când păzitorulu și puse mâna pe ea. Tote rugămințile, tote lingușirile, tote lacrimile îi fură zadarnice.

Pavelu se mișcă și elu cățiva pași înainte, der vedându că e cu neputință să ajungă unulu la altulu, se opri în loc și făcu semn drăguței sale să mai

aștepte puțin. Mereu însă se uitau unul la altulu. Flăcăulu mișca din câte din buze, își arăta piciorulu și începă a umbla de colo până colo, voind să arete, că e pe deplin sănătos; firescu, numai elu sciea cătu necăzu și cătu durere era pe capulu lui. Întreba de bunica, de taică-său, de moșu Voina și de ceilalți ai Petronilei, deră se înțelege numai prin semne. Fata la tote da din capu, că așa este, ori pricepea, ori nu. Începu mai departe bolnavulu nostru să-și mărturisescă dragostea, punea mâna la inimă și pôte că ar fi trimis și a doua sărutare, dacă nu ar fi simțit, că-lu bate cineva pe umeru. Era Clouzal, care-i spus, că e ore-cine înderștulu lui. Se întorse feciorulu lui Novacu, și etă doftorul și domni ofiteri. Se cam rușină flăcăulu nostru, cu tote aceste însă își eși din buimăcă, când i-se făcu cunoscutu, că pôte vorbi și mai de-aprăpe cu nepoțica lui moșu Voina.

Domni intrară înăuntru, der nu se putură opri să nu caute furiaș pe ferestră afară.

Pavelu mai mai să-și cuprindă drăguța în brațe; numai tema, să nu cumva s'o aducă în turburare îi mai potoli foculu. O luă de mână, o duse lângă la-

via și aici se aședară amândoi pe uestite. Întrebările și răspunsurile ținură două ciasuri întregi.

VIII.

Doftorul, care îngrijea de Pavelu, era din Moravia. Bunătatea de inimă a Petronilei îi plăcu forțe. Asemenea fu bine vedută nepoța lui moșu Voina și de oătră ceilalți ofiteri, cari nu se puteau mira indestulu de nevinovăția și de puternica ei iubire; fu bine vedută, deși scieau cu toții, că scopulu ei era să le ia pe Pavelu și să-lu ducă acasă. Și în adevăru, ce erau să mai facă ei cu bietulu flăcău? De slujit nu mai putea sluji: acosta o vedea ori și cine. Totuși însă nu era descursat pe deplin și istoria se putea trăgăna săptămâni și chiar luni întregi. Petronila vedu cum stau lucrurile și-și puse în gând să cerce în totu chipulu, ca să-și scape drăguțulu câtu mai curend. Deși flăcăulu se indoia, că se va pute face vre-o ispravă, fata noastră nu-și pierdu curagiulu, ci când era aprăpe să-și ia rămasă bnnu dela densulu, îl rugă să o ducă la locuința domnului doftor. Ii mulțumi acestuia pentru grija cu care a căutat pe Pavelu și pentru bunăvoința cu care a lăsat-o să se întâlnescă cu elu, tot-

odată însă îl rugă cu stăruință să-și facă milă și să-i dea voe, ca să li ducă la ai săi singura lor mângăere de pe lumea acosta. Doftorul îi mărturisă, că lucrulu despre care vorbescu ea nu atâră dela densulu și că scăpatulu din cătane nu e trebă așa de ușor, fiindu supus unor rândueli hotărâte. Fata lelei Catrine începă a povesti, cum s'ar bucura sermana bunică și toti cei de acasă, când ar vedea erăși în mijloculu lor pe acela, pe care îl ținuseră atata vreme de prăpăditu; apoi făcu amintire, că Pavelu e tare slăbitu la trup și că ori și cum are lipsă la drumu de cineva, care să-i dea mână de ajutoru.

„Așa este, ai dreptate”, răspuse doftorul și voind s'o încerce puțin, duse mai departe: „Der bine, pentru ce te îngrijesc d-ta așa de multu de flăcăulu nostru, căci după cum am priceputu, nu-i ești nici soră, nici nevastă?”

Ca para foculu se aprinsesă obrăjii fetei, în amândoi ochii i-se ivi câte unu strop mare de lacrimă, care se scobori în jos de-alungulu obrăjilor, stropulu întei îi urmă alu doilea și așa mai departe, până când începă a plange ca o băiată mică.

Vedându că a greșit, ofiterulu o

Dilele acestea mă întănesc cu un preotă dela sate, cunoscută bună, care-mi arată o cărticică de părtași la o societate de acestea: — „Am plătit 20 fl. până acum”, dice densusul, „ce să faci mi-se pare, că m'a înșelată”. — „Bine părinte, cum te subscrii d-ta la lucruri, pe cari nu le poți înțelege?” — „De! am vâțut acolo subscriși pe X., Y., Z., totă persoane cu poziții însemnate și m'am îndemnat și eu”.

— Poftim să facem socotela, să vedem ce câștigă ai până la fine? D-ta te-ai subscriș la grupa II, plătesci 39 rate de câte 10 fl., la olaltă 390 fl. Toți asociații (25) împreună plățiți 9750 fl. Efectele cumpărate pentru grupa această, după cum se vândă astăzi valorază 6840, prin urmare cu toții pierdeți 2910 fl. séu unul câte 116 fl., afară de spesele postale, proviziunea etc., care se compută deosebită. Această în casulă celă mai bună, pentru-că decât din losuri esă la sorți cu oăștigurile cele mai mici, ceea-ce este foarte probabilă, atunci pierderea este și mai mare”.

Decă ar pute scăpa cu atăta încă totă ar mai fi, ce ar fi. Dér suntă forte dese casurile, când d-nii Goldenberg, Eisenberg, Rosenfeld și Blumenfeld, cari facă asemeni trebșore, tocmai la fine, când ar trebui să-și restituie losurile, într'o bună dimineață, își pierdă urma și în locă de milioane, te lasă cu buzele umflăte.

Altă individă mi-a arătată ună angajamentă, prin care se obligase a cumpăra nisce losuri pe rate. I-amă făcută socotela și s'a convinsă și densusul, că le-a plătită aprôpe cu jumătate mai multă, de cum valorau în taptă.

Guvernulă a adusă legi speciale pentru comerțulă acesta de losuri, anume, ca să împedece abuzurile, dér cu puțină succesă.

În genere, cumpărarea de losuri nu este ună modă recomandabilă de a-și plasa cineva capitale. Mai alesă pentru capitaliștii mici de locă nu este recomandabilă. Cele mai multe losuri, la sorșire, au ună câștigă mai mică, de cum este cursulă loră. În casulă acesta pierderea este sigură. Câștiguri principale séu preferă suntă forte rare, încâtă este o nebuniă să sacrifice cineva averi, ca să umble după ele. Dér, fiindcă firea omenescă se nutrește cu predilecțiune cu speranță, și dela direcția această nu se va pută abate nică-odată, de aceea, decât tocmai îi scapă cuiva calcăele după milioane și vrea cu ori ce preț să-și încerce noroculă cu losuri, celă puțină s'o facă această numai din prisosulă séu și losurile să le cumpere numai pe bani

gata. La totă casulă, la cumpărare să consulte numai indiviđi capabili, ori institute probate. De câtă să cumpere pe rate, ori să participe la asociări pentru cumpărări de losuri, mai bine să mērgă la cutare institutulă de bani, care pe lângă o proviziă forte mică își câștigă efectele trebutore. Institutele înlesnescă cumpărarea de efecte și așa, că ele avansază, adevă dau împrumutulă pe efecte până la 85% din valôre. Acum decât, de exemplu, cineva vrea să speculeze cu losuri, se duce la o bancă, depune în numărăr 150 fl. și banca îi cumpără losuri de 1000 fl. pe cari îi împrumută 85% adevă 850 fl. Pentru acestia plătesce băncii dobândile convenite, până când vrea să vândă efectele. Când le vinde își scôte érá capitalulă depusă la începută de 150 fl.

Când losurile ar fi ună mijlocă de îmbogățire așa de sigură, precumă își închipuesce mulțimea, atunci nică ună particulară nu ar imbia pe alții să cumpere, ci însu-și le-ar cumpăra pentru sine. Atunci băncile n'ar mai împrumuta pe lângă polițe, n'ar face întreprinderi, împrunute de cele mai multe ori cu pagube enorme, ci ar cumpăra numai losuri. Particularii însă imbiă losurile altora, ér băncile nu speculează cu ele, prin urmare plasarea capitaleloră în losuri nu este recomandabilă.

De încheiere să mai aducă ună anunț:

*„Provișune mare,
Léjă fixă,*

*Anticipare, oșeră făcăruiă care se ocupă cu vândarea de losuri și cu libele de losuri pe lângă plată în rate.
Casa de schimbă H. F. B.-Pestu.”*

Anunțulă acesta îl veđi aprôpe în tôte țiarele mai mară din țeră.

Intrebă, de unde pôte plăti acelu speculantă folose așa de mară?

Fără îndoie: din câștigulă extraordinară, ce-lă face folosindă prostia și nepriceperea altora.

Petra-Petrescu.

CARACTERULĂ. *)

Insușirile caracterului.

3. Fidelitatea.

Față c'ună castă, unde ună boieră (nemeșă) s'a îpușcată, fără de nică o causă reală, observă ună diară între altele:

„...În ziua de adă viața a pierdută într'atâta din prețulă ei, încâtă ori-ce mică întempleră pôte

*) După Smiles-Rudow. A se vedé Nr. 244 ală „Gaz. Trans.” din 1891.

să nască hotărârea grozavă a sinuciderei... Casurile de sinucidere se îmulțescă tare. Ce e cauza? Ei! o admirabilă bolă a cuprinsă societatea cultă, liberală, creștină, o bolă, care se pôte asemăna în manifestările sale cu veacurile de celă mai adencă întunecă spirituală. Pe când în evulă de mijlocă tôte se înverteau împrejurulă întrebării ce e bună séu rău, societatea de adă întrăbă numai de aceea, ce folosesce séu nu folosesce avantajulă ei. Peste această societate este cuprinsă de-o grozavă până acum necunoscută nevrositate; munca continuă, sgototulă, încordarea spirituală atacă nervii, atătă ai indiviđiloră, câtă și ai popôreloră. Este ună semnă ală bólei, că moralitatea puțină se ia în considerațiă. Folsulă și comoditatea suntă motorii vii ai societății, pe când principiile morale se uită totă mai multă. Binele publică se întunecă sub nisuițele egoismului, Eu-ulă devine puterea motoră a tururoră fapteloră individului. Față cu-o asemenea părere despre lume viața trebuie să-și piérdă prețulă; ca să pôte deveni mai plăcută și mai scumpă, trebuie să se însufle societății virtuți. Pentru această însă nică ună aședemētă nu oferă speranță de succesă cu cultura...”

Sentințele aceste cuprindă adevăruri ce nu se potă tăgădui, deși nu suntă destulă de clară respirate. Mai alesă e îndoiosă ce se dice în urmă de cultură ca singurulă mijlocă de îndreptare, căci după cum ne arată esperiența, stăririle triste mai susă amintite se găsescă numai în orașe mară, unde cultura zace așađicendă pe strade. Mai corectă s'a đisă înainte, că trebuie să i se însufle societății virtuți. Și încă înainte de tôte o virtute ce se numesce *sēmță de datoră*, consciința: „să nu uciđi, nică pe alții, nică pe tine să nu te uciđi, dimpotrivă să folosesci puterile ce și-s'au dată în sudorea feții tale și să nu vrei să-și prescrii sortii, ce-ți datoresce pentru această. Nu-ți datoresce nimică, dincontră, decât ai făcută totă, și-ai făcută numai datoră, și nu poți pretende nicădecumă o remunerațiă deosebită...”

Cei ce așteptă dér dela viață altceva decâtă datoră, suntă visători. Datoră însemneză a face

ceea ce ești datoră séu trebuie să fii datoră. Datoră cuprinde tótă viața omului, dela légănă până la grópă. Copiulă au datoră cătră părinți și părinții cătră copii, există datoră între soți și între frați, datoră între stăpănă și servitoră, între amică și vecină, datoră ale cetățeniloră, ale deregătoriloră, de domnitoră și de supuși.

Apostolulă Pavelă dice: dați făcăruiă ce sunteți datoră. Nu fiți datoră nimănui nimică, ca să vă iubiți într'olaltă, căci celă ce iubescă pe altulă a plinită legea. Séu: veniți să facemă bine și să nu ne obosimă.

Și tērēmulă datoră se estinde încă și mai departe, căci este o datoră nu numai față de aprôpele séu, ci și față cu noi însi-ne, față cu animalele și față cu Dumnezeu. Pretutendeni unde e putere suntă și datoră...

Sēmțulă de datoră statornică e razimulă întregului caracteră, fără de care nu pôte omulă învinge nică nenorocire, nică o ispită, pe când și celă mai slabă pôte câștiga din sēmțulă de datoră puteri neașteptate.

Dôma Jameson dice: Datoră este mijloculă ce légă tótă clădirea moralității; fără de ea nu pôte fi durabilă nică puterea, nică bunătatea, nică mintea, nică noroculă, nică chiar iubirea, ci tótă viața noastră se sfărîmă sub noi, și în cele din urmă stămă pe-o grămadă de ruine, mirându-ne asupra propriei nostre căderi.

Datoră se întemeieză pe ună sēmță de dreptate, — dreptatea, pētrunsă de iubire este forma cea mai desevșită a moralității. Ea nu este o sēmțire ci ună principiu, care străbate tótă viața, și se arată în fapte și în lucrări, ce suntă indicate prin consciință și voință.

Vocea consciinței vorbește în datoră, ce ni-o impune, și fără admoniările și dojenile ei și cea mai mare lumină nu este decâtă o lumină înșelătoare, o nălucă. Consciința este călăuzulă inimă, care o învață a lucra, a cugeta a crede și a trăi corectă, numai când omulă urmază îndreptăriloră ei, își face datoră cum se cade.

Dér ori câtă de multă ar dojeni consciința pe omă — ea nu-i ajută nimică fără de o voință tare. Voință pôte alege între calea

încredință că dômnă feresce n'a đisă vorbele de mai înainte cu vre-ună gândă rău, ci numai așa în glumă. Dér unde să se mai pôte opri nepôta lui moșă Voina? Incepă a se jălui, sughițândă, că tótă lumea o ține de rău și-și bate jocă de ea, că nu-i este soră feciorului lui Novaculă. Luă pe Dumneđu de martoră, că Pavelă îi fusese din copilăria ca ună frate, și că ea umblă cu lucruri cinstite și nu cu scopuri deserte.

Doftorulă îi pără rău de totă, că-i prioinise durere sérmanei copile și în căința lui hotără să-și pună tôte silințele ca să-i mântuescă drăguțulă. Hotărârea luată fū împărțășită și Petronilei.

Dér ori și cum, totă mai erau de lipsă vre-o câte-va đile, până să se isprăvescă istoria. Unde să aștepte până atunci fata din Rocoșin? Ofșierulă o întrebă, decât are gazdă cum se cade. Nepôta lui moșă Voina mărturisă, că n'are pe nimenea în Beciu și că de dormită dórme într'o crășmă de rëndă din cealaltă parte a orașului. Doftorulă vđendă nepotrivela acestui lucru, îi spuse, că decât vré să ajute la câte ceva pe o dômnă lui bine cunoscută, va căpăta locuință și mâncare cum e legea. Bucuria Petronilei, când vđă, că se pôte scăpa odată de fumulă și de lară pivi-

niței în care dormise până acum! Cu inima mișcată urmă ea făcătorului séu de bine până într'o casă din vecinătate. Aici rămase fata noastră la capulă trepteloră, érá doftorulă se sui susă la dômnă, despre care vorbise. În curëndă veni o slujnică totă boemioică și o chiamă în odae stăpănei sale. Această o primi cu dragă inimă, îi spuse să-și aședă lucrurile în bucătăria, îi dădu de mâncare și-i făcu cunoscută, cu ce are să se îndeletnicescă. Călătorea noastră după obicei îndată să și apucă de lucru cu tótă osărdia.

Cucôna puțină pricepea limba oehă și mai puțină era în stare să o vorbescă, dér totuși îi plăcea forte multă să stea de vorbă cu fata lelei Catrine. Cuvinciôsa purtare a copilei dela țeră, vorbirea ei înțeleptă și nefățărnicia ei trebuie să câștigate pe ori și cine. Afară de această la lucru era tare spornică și se pricepea ea de capulă ei la totă ce trebuia dîresă séu aședată.

La începută slujnică n'o prea avea la inimă, temându-se ca nu cumva să o scôtă din pâne. Harulă stăpănei sale față de străină nu-i prea venea la socotélă. Petronila însă se purta cu ea ca cu o soră și totodată îi dete să înțelégă, că nu va rămână multă vreme

în satulă înălțatului împărată. În sfērșitulă evlavia copilei noastre prefăcu pisma în cea mai căldurosă iubire. Cu căință adencă vđă fata dela orașă câtă se departase, în slușba ei cea îndelungată, de copilărescă nevinovățiă a nepôtei lui moșă Voina.

Cu obrazii scăldați în lacrimi o îmbrățisa ea și-i mărturisă negrele păcate, în care se cufundase dela părăsirea uitatei case părintescă. Amēndouă fetele inghenunchiară cu umilintă și începură a ruga ferbinte pe feciôra cea fără de prihană pentru ertarea oii rătăcită. Érá și érá pētrunseră rugăciunile loră până désupra la albastrulă cerului, atătă acasă séra înainte de culcare, câtă și dimineață înainte dumnezeescului altară. De obicei la încheiere se mai rosteau vre-o câte-va cuvinte atătă pentru scăparea și deplina vindecare a lui Pavelă, câtă și pentru o bogată rēspătire a acelora, care-lă ajutaseră și care-lă voră mai ajuta.

Doftorulă nu pregeta a împărțăși din vreme în vreme Petronilei cum mai stă trēba cu scăparea flăcăului. Avea să se înfățiseze câtă de curëndă la o căutare hotărâtoare și cusurulă dela picioară da bună nădejde, că bătrăna își vede neputulă în scurtă timpă. De altfelă aflarea

lui Pavelă era din ce în ce mai cum se cade; elă însuși mărturisă drăguței sale, când fata căpăta din nou voia să-lă cerceteze, că se simte pe deplină sănătosă.

În sfērșitulă veni și ziua multă dorită. Doftorulă însuși aduse vestea, că flăcăulă nu mai are nică o oprélă din nică o parte și că pôte porni acasă când îi va plăcē.

Cu inimă veselă și plină de mulțămire săruta Petronila mâna ofșierului și a binevoitôrei dômnă. Totodată hotără să și plece a doua đă.

Dimineață se înfățisa feciorulă lui Novaculă la cucôna și-i mulțumi și elă pentru sprijinulă dată cu atăta bunătate de inimă unei necunoscute. Milôsa femeia le dori celă mai fericită viitoră. Asemenea făcu și pocăita slujnică; despărțirea de a sa îndreptătoare fū însoțită de lacrimile cele mai ferbinți. În sfērșitulă dete părechea noastră pe la domnulă doftoră; îi mulțămiră încă odată de tôte facerile de bine și-și luară și dela densusulă rămasă bună. Nică Clouzală nu fū dată uitării, ci și elă fū încercată cu nenumărate binecuvēntări.

Cea din urmă și cea mai căldurosă mulțămită fū îndreptată cătră părintele îndurăriloră, care scosese lucrurile al ună sfērșită atătă de norocosă.

dréptă și strămbă; dér elegerea singură nu-i nimic decât nu devine îndată faptă printr'o hotărîre energetică. Decă cunoscem bine drumul pe care avem să mergem, un semn viu de datoriă și o voință tare ne face capabil, de a înainta vitejesce și de a ne ajunge ținta cu toate piedecile și gretățile. Și decă rezultatul ar fi un nesucces, omul are cel puțin mângăierea, de a-și fi împlinit datoria.

Heinzelmann dice: Fi și rămăi sêrac, fiule, pe când alții de prin prejurul tău se îmbogățesc prin înșelăciune și neonestitate; fi fără de deregători și influință, pe când alții se ridică cerșind favoruri; suferă durere, desamăgiră, pe când alții își ajung prin lingușiri împlinirea speranțelor lor; refuză mâna ce ți-se întinde din grație, pentru care alții își încovoiă spinarea și se tirăsc pe pământ. Înveșce-te cu virtutea (cum dice Horațiu) și caută un amic și pânea de toate zilele. Decă ai încărunit astfel — ce-ți strică?

Să fi rămas numai verde și neveștețită cununa onorei tale, atunci laudă pe Dumnezeu și mori!

(Va urma.)

HIGIENA

Nutrirea copiilor începând dela naștere.

III

Cu alu doilea an copiii se dedau pe încetul și cu mâncări mai vîrtose. Dintru acestea sunt a se alege acelea, cari contribue la formarea sângelui, la dezvoltarea corpului și la întărirea puterilor fizice, cari sunt chiamate a întrefînă cursul regulat al vieții copiilor. Intre acestea sunt socotite mâncările cari pe lângă alte părți nutritive, conțin mai multu albușu său albumină. Acesta este partea esențială, care mai ușor se asimilază și se preface în sânge.

Nutremântul copiilor tocmai ca și alu oamenilor mari, pôte să fiă de animale și de plante. Intre celu de animale primul loc îl ocupă laptele și produsele lui: smântâna, untul, cașul, brânza și urda.

Vitele dela cari se întrebunțază laptele trebuie să fiă sănătoșe, pentru-că dela ele încă se pot

transmite la copii diferite bôle, precum tuberculoșă seu hectică, vîrsat, turbare, durere de gură, arsurare ș. a.

Unu altu nutremântu puternicu și bunu pentru copii sunt oușele. Ele se consumă ușor, decă se ferbă ori se folosesc ca pâpară môle.

Carnea de vită, de vițel, de miel, de purcel, de găină, seu de sêlbătăciuni fiă fêrtă, fiă friptă cum și zupa din acestea, gătită după regulele bucătăriei, dă unu nutremântu puternicu copiilor dela 2 ani în sus, le câștigă putere fizică, îi face vênjoși și plini de vieță.

Copii hrăniți cu bucate din clasa animalelor se dezvoltă mai bine și sunt mai viali și mai isteți decât cei ce se hrănesc cu plante seu vegetale.

Pescii prospetți ori sărați, fiă ori și de ce soi, deși sunt nutritori, nu-să recomandabili pentru copii, fiindcă cu oșele de pește ei fôrte ușor se pot îneca, apoi se și mistue cu greu.

Intre bucatele de plante încă sunt mai multe bune și potrivite pentru copiii de 2 ani în sus. Grâul ca pâne, și porumbul ca mămăligă și mălaiu se întrebunțază ca bucate suplinitore lângă celea de animale. Borșul, ca productul alu țărițelor de grâu, prin acrimia lui plăcută încă e bună pentru copii.

Pânea de sêcară, de orz și de ovêș, fiind-că se mistue cu greu, nu prea e potrivită pentru băieții mai mici de 5—6 ani.

Urezul și grisul fiindu ușore de mistuit sunt fôrte bune în zămur și în lapte, atât pentru copii sugători cât și pentru cei înțercați.

Fasolea, linte, mazărea, varza seu curechilă, cartofii, fiindcă se mistue cu greu și sunt pu-făioșe, nu-să potrive pentru copii de 4—5 ani. În cantitate mai mică și folosite cu bucate cârnoșe ele totuși se pot da copiilor mai mărișori.

Morcovii, napii, castraveții, sălata apoi și diferite pome, precum struguri, prune, cireșe, fragi, nucii alune ș. a., ca ajutătoare la mistuire, pot fi folosite de copii dela celu mai puțin de doi ani în sus, totu-deuna după ce s'au hrănit mai întâi cu alte mâncări.

Nici când însă se nu se mănânce acestea cu simburii și cu cōjloru primejdiōșă pentru fragedele organe ale băieților.

Rodna vechiă, 1891.

S. Stoica,
medic.

"Tratatul bôlelor acute-infectătoare,

descriș pentru poporul și cărturarii români, de Simeon Stoica, magistru în chirurgiă etc."

Din când în când și în amărta noastră literatură, a Românilor dinafară de regatul României, se ivesc produse literare, cari ni aduc aminte, că încă n'au perit soiul bărbăților, cari soi și voescu să scrie carte româneșă. Ce îndemnă pe acești scriitori să dea la lumină fructul muncii lor spirituale? Prospectul de câștig sigur nu. Ambiția d' a intra în cutare-va aeropagă literară, încă nu, oăci ni lipsesc asemenea instituțiune. Rămâne singur nobilul îndemn, d' a fi după puțină folositor semenilor săi pentru care scrie.

Și în adevăr, nimic nu e mai potrivit d' a mângăia pe cineva, ca opera, ce rămâne și după marte folosită, măcar numai unui ceroc mai restrîns de stimatori. Dr. Marcovici, genialu profesor alu facultății de medicină în București, înainte morții cu adencă mahnire a regretat, că mōre fără a fi lăsată după sine vr'o operă scrisă, din imensul magazin alu talentului și studiului său.

Când apare o carte, bună-ora cum e asta a d-lui Stoica, cei mai mulți cred, că nu este lucru mare, că ei nu au lipsă de ea și prin urmare n'o cetesă. Deși asta e fôrte descuragiatoru pentru unu autor, cu toate astea va veni timpul, când produsele de astăzi vor fi mai prețuite, tocmai pentru indiferențimul contemporanilor. Atunci se vor sci apreția jertfele autorilor români de astăzi.

"Tratatul" confratelui Stoica astupă unu gol demult simțit în literatura noastră. Mii de victime, de vieți cadu pe fiă-care anu bôlelor, despre cari tratază lucrarea. Nu mai începe îndoielă, că avându cunoștințe igienice și simț pentru regulele preservative, multe vieți se pot scapa de perire și multe economii s'ar pută face prin încunjurarea bôlelor în familie.

Cartea presentă are menirea a da instrucțiun pentru poporul, cum să se ferescă de bôlele molipsitoare, cum să le cunoscă, decă se ivesc, și cum să le vindece. Cartea scrisă "pentru poporul și cărturarii români", nu numai că împlinesc

cea ce promise, ci face mai mult: ea dă în mână și oamenilor de specialitate unu repetitor, unu vade-mecum folositor. Autorul cu dreptu cuvânt putea să scrie pe fruntea cărții: "scriș pentru medic și publicul inteligent". Cum-că nimic nu e mai greu, decât a scrie sciință în stilu popular, astfel ca să-lu pricepă și cărturarul de rând, ni-o probază invederat tratatul d-lui Stoica. Cred, că nimeni nu va susține, că frase ca: *esantemele tegumentului comunu* (pag. 5), *colapsul inimii* (pag. 36), *granule pigmentose* (pag. 96) vor fi pricepute de cărturarii dela țară. De altă parte, partea terapeutică (vindecarea) este scrisă eschisiv pentru medic și încă așa de bine și exact, conform sciinței mai noușe, cum mai bine nici într'unu manual pentru elevii universitari nu se va afla. Insa și împărțirea lucrării: definițiunea, fenomenele, diagnosa, prognosa, tratamentul ce se află la fiă-care bôlă, arată, că autorul a urmat împărțirea clasică a tuturor manualelor medicale. Apoi receptura latină, ordonanțe de mică chirurgiă, cum e aplicarea injețiilor subcutane cu morfină, pilocarpină etc. sigur nu e pentru a-l face laicul, ci numai medicul.

Dușman din principiu alu scrierilor medicale pentru popor, prin cari sunt convins, că numai bine nu i-se face, nu pot aproba nici partea, care tratază despre vindecarea bôlelor, din scrierea autorului. Pentru asta parte am dîș, că cartea e scrisă pentru medic și pentru unu public cult, oăci numai medicii sci cum se profită de recetele latine și numai unu public eminent cult va pricepe frumoșele și prețioșele descrieri de dietă, preservativă și fenomene ale bôlelor molipsitoare, cuprinse în cartea confratelui Stoica.

Nu așa vom judeca despre poveștele medicale populare, ce autorul, la calcăul tratatului său înșiră în 13 puncte. Acestea își au locul lor în fiă-care carte de cuprinsu igienic popular și decă regretăm ceva, este numărul restrîns alu lor.

Nu de mai puțină valoare este sbiciuirea datinelor vătămătoare sănătății, ce autorul, ca toți medicii noștri, nevoit este a constata la țeranul român. La pagina 55 vrednicul medic, cu dor de inimă pentru poporul său, apostrofază priveghiurile și pomenile, cari se țin la casa unui mort în difteră. Din muștrări se face parte și preoților și cărturarilor, cari iau parte din nesciință seu din interes material la asemenea datini în adevăr detestabile. Aoleași lucru se dice și la capitulul despre co-

Și așa mână în mână eșiră tinerii noștri din uriașele uliți ale Beciului. Când ajunseră afară la larg, se aședă pe o petra mare ce se afla pe marginea drumului și răsufară odată adencă. Și pe cât de sêracă le fu vorbirea, pe atât de bogate erau simțirile ce le pîtrundeau înima în acele clipe fericite.

Acum Pavelu de vindecă era vindecat, dér cu toate acestea totu nu-i venea la socotă să facă pe josu atât amar de cale. Sciți ca ori și ce om după bôlă, și mai vîrtos el, care pătimise tocmai de picior! Merse ce merse, sprijinindu-se când de Petronila, când de oarjă, dér de la o vreme... pace. Începură a-lu junghia nisce dureri, de gânda că atata-i este. Pe josu nu mai era vorba de mers mai departe. Norocul lui, că se află omeni buni de inimă, care ajungându-lu cu carile de din dărăt, îl puseră și pe el împreună cu drăguța sa. Și mai ic unu de pomană, mai colea altul pentru câteva parale seu pentru unu păharu de bêtură, le ajutoră cum se cade să mai scurteze celu drum îndelungat.

În chipul acesta înainta mereu părechea noastră spre Rocoșin. Cu sufletul plin de bucurie își zîmbea unu altu și se stringeau de mână. Pove-

teau de cei de acasă și despre bucuria ce o va pricinui sosirea lor. De focul dela inimă tăcără ca peștele, deși te-ai fi putut rămăși, că de bună seamă amândoi erau la unu și același gând. Mai alesu flacăul întorcea mereu vorba, ca să-și pōtă arăta dragostea; deocamdată însă nu-lu prea sluji norocul. Numai a doua și isbutiră a se da împreună pe brazdă. Pavelu aminti de scrisoarea ce i-o trimisese și o întrebă de e mulțumit cu cele cuprinse într'nsa. Fetica se făcu roșă ca racul în olă, dér nu dete nici unu răspuns hotărît. Feciorul lui Novacu așinti galeșu ochii la densa și-i grăi:

"Petronilo!... Tu scii cât te iubesc și de-ți aduc aminte, și tu mi-ai împărțit, că mă ai la inimă. Ascultă! Acuma sunt schilav și prăpădit, dreptu aceea îți întoroc cuvântul înderăt. Poți să mă lași uitării, decă nu-ți mai sunt pe placu."

Nepōta lui moșu Voina oăta cu mahnire în ochii flacăului și deocamdată nu fu în stare să rostescă nici o vorbă. Numai lacrimi amare începură a-i uda arđtōrea față. Vorbire fără de cuvinte, dér plin de înțeles!... Elu o luă mișcatu de mână, ér ea își sprijini capul de svencitorul lui pieptu. Greu cu greu

isbuti să mărturisescă sërmana copilă, că ea n'ar fi în stare să-lu părăsescă, chiar să fi rămasu ologu de amândouă picioare.

Ii sălta inima de bucurie oștenului, ochii inecați în lacrimi îi oătau spre albastrul cerului, curate suspinuri de fericire eșiau din sinu-i încaldit. Lumea întregă era cuprinsă și de dege ori înfrumșetată în Petronila. În aceste clipe de înalte simțiri nu cuteza nici măcar să desmierde fruntea iubitei sale. Lumea se prefăcuse deodată în cel mai sfântu altar și ingerul ce sta înaintea lui era cel mai curat din toate cetele cele de sus.

Nu mult după aceea însă îi apucă unu fel de vioșă șagalnică; îi aminti de sărutarea sa cea dintăi și acum o întrebă de cumva s'a supărat pentru îndrăsnela luată. Fata coborî ochii cu rușine și-i mărturisi, că pōte totu n'a fostu fără de păcatu, de ore ce elu a fostu certat cu atâtea necazuri, ér cei de-acasă cu supărate atât de îndelungat. Nu ținu de lucru cu minte nici ceea ce făgăduise în scrisoarea ei și-lu rugă să nu o țină de rău din această pricină.

Da ce s'o țină de rău cātana? D'impotrivă îi aduse aminte, că sărutarea

cea d'întăi o amănase până la întâlnire și acum, de!... așa s'ar cuveni.

Veți tu ștregarul de Pavelu!... Așa ologu, cum era și totu îi mai umbla gândul pe la drăcii.

Însă nepōta lui moșu Voina nu se dete cu una cu două, ci-i răspunde una și bună:

— Deu, Pavele, nu-ți șede bine să vorbești astfel. Lesne ar paté celu de sus să ne trimită érași unu canon pe cap... Soi cu mă iei în risu, dér n'am ce face. Trebuie să ne vedem mai întâi la o rânduélă. Până nu ne vom împreuna unu cu altu pentru totdeuna înaintea altarului se nu ne mai gândim la altoeva, decât la harul cel mare, de care ne-a făcutu ceriul pârtaș. Nici odinioră nu trebuie să uităm acestu lucru.

Nu mai dîș feciorul nici o vorbă, ér fata mulțumindu-i în inima sa pentru ascultare, îlu strinse de mână și așa plecară amândoi mai departe.

Când aveau să rămână undeva peste nopte, Pavelu se ducea la judele satului, își aréta dreptățile și cerea locuț. Petronila petrecea nopta într'altu locu, nevoindu să dea pricină de bănuélă nici asupra sa și nici asupra iubitelui său. Numai în Necrașin bătură

leră (pag. 81.) și la celălalt despre tifosul, (pag. 71), unde se dau bune instrucțiuni igienice în privința nutrimențului, apei de beutură, aerisată etc. Amu fi dorită să vedem câtă mai multe asemenea escursiuni în domeniul igienei, singurul pe care îl poți călca cu un adevărat folosul fiă-care medicului, care scrie pentru popor!

Fiindcă am accentuat valoarea tratatului d-lui confrate Stoica și pentru medicul, fă-mi permis să-l judec și din acest punct de vedere.

Cu bucuria am observat, că celălalt mai pe larg tratat capitolul din scrierea d-sale este capitolul despre *versatul său bubat*. Pe 19 pagini și jumătate se tratează acest flagel al omenirii. Un tratat clasic, demn de importanța suferințelor. El lipsă ardește ca și în poporul nostru să străbată odată cunoștința măsurilor preventive, *altorea* pe oscară întinsă a copiilor și a adulților. Să înțelegem odată, că de când s'a introdus vaccinarea, *versatul* și-a pierdut natura înspăimântătoare, ce numai cu a ciurmei se putea asemăna. În Germania, unde fiă-care băiat de trei ori se vaccinează: în primul an al născerii, când intră în școală, și când intră în armată, în acea țară civilizată nu există epidemia de *versatul*! Autorul bine observă, că în țările civilizate episcopii și preoții au fost, cari au contribuit mai mult la împământenirea altora de vițel. Preoții noștri ar face o adevărată faptă apostolică, dacă ar îndemna pe credincioșii lor, să se ulțiească nu din sângele altor copii, ci din ulțoi curățat de vițel.

Mănecându din ideea, cum s'ar putea împedea răul, ce morții de bôlele moliștore și după înmormântare pot face celorlalte vii, autorul își aduce aminte și de *arderea cadavrelor*, ca un mijloc radical, pe care-l dorește în interesul poporului românesc. Cu o legitimă mândrie scriitorului acestor șire vine a se cunda colegului său din Roșna. Simț o satisfacție morală, ca după 17 ani, de când primul între Români am agitat această temă, să vedă și pe alți colegi militându pentru dânsa. În anul 1874, la adunarea generală din Deva a Asociației transilvane, încă ca student în medicină am tratat despre „arderea cadavrelor”. Tratatul a fost publicat în mai multe foi românești. După mine a urmat Dr. Istrati în Bucuresci, actualul profesor de chimie, și acum confratele Stoica. Toți trei medici români, unul din Ungaria, altul din România, și alți trei din Ardeal, am fost pârșniți de o idee nouă, salutară, pe care am dori să o vedem realizată la noi în folosul poporului nostru. Dér

asemenea reforme radicale nu noi Români suntem chemați să le introducem. În alte state s'a și introdus facultativ, așa că ideea trupului s'a făcut și cucesce mereu adepti în clasele cele mai culte ale omenirii. Pentru noi ajunge a constata, că noi Români nu suntem străini de ori ce idei noi, ce se ivesc în lume întru saltea poporului.

Ca de încheiere voiu să relev două fapte din operatul din întrebare: unul laudabil, altul regretabil. Laudabil este, că confratele Stoica în înșirarea locurilor climatice, dă preferința celorlalte din ținuturile românești, — regretabil este de altă parte, că vorbindu despre progresele, ce s'au făcut prin inoculațiile antirabice, pe lângă Pasteur nu-și aduce aminte și de Româniul Dr. Babeș, care a perfecționat metoda lui Pasteur și pe lângă asta a mai făcut și face o mulțime de descoperiri, pentru cari omenirea îi va fi vecinică mulțumitoare, și noi Români fără seamă îndatorați. Dacă străinii mereu cităză numele Babeș, cum un Român l'a putut uita!

Dr. Vuia.

Starea sēmănăturilor.

Starea sēmăturilor pe timpul dela 31 Octomvre până la 13 Noemvre, după rapoartele sosite la ministeriul unghuresc de agricultură, se presentă astfel:

După seceta, ce am avut dela începutul lui August încôce, au urmat înghețurile din Noemvre, alți căroră efect păgubitor se simte în toate părțile țerei. E însă speranță, că timpul ploios și mai moderat din zilele din urmă va ajuta dezvoltarea plantelor și astfel se crede, că și grânele, cari încă n'au răsărit, vor răsări câtă mai curând.

Peste tot însă, sēmăturile de grâu și de seacă sunt slabe în totă țera, afară dora de puține excepțiuni; orzul încă nu cu multă stă mai bine.

Prin unele părți vermi și șorecii au pustiit sēmăturile și în unele locuri a trebuit să se samene a doua-ora. Rapița în mare parte e mulțumitoare.

De când timpul s'a mai muiat, economii în cele mai multe părți se portă cu sēmănatul așa că e speranță, cumcă înainte de a da în iernă, locurile destinate pentru sēmăturile de toamnă vor fi toate sēmădate.

MULTE ȘI DE TOATE.

Cele mai mari orășe din țera.

Cu ocaziunea numărării populației din anul 1890, s'au aflat în Ardeal și Țera unghurească următoarele orășe cu

poporațiune mai mare de 10,000 de locuitori:

Anume Budapesta are 506,384 de locuitori; Seghedinul 87,410; Szabadka 73,526; Dobrițin 58,952; H. M. Vărsahely 56,626; Pojun 56,048; Cefche-met 49,600; Arad 43,682; Timișóra 43,439; Oradea mare 40,750; Pecl 35,246; Clușiu 34,859; Bichiu-Ciaba 34,608; Macăul 32,667; Brașov 32,549; Mișcolț 32,288; Cașovia 32,203; Senteș 30,797; K. K. Felegyhaza 30,444; Șoprón 29,543; Alba-Regal 28,942; Czegled 27,727; Nyiregyháza 27,179; Zombor 26,889; Zenta 25,731; Neoplanta 25,180; Bichiu 25,093; Sibiu 24,766; Crișul-mare 24,727; Iászberény 24,594; Sarvaș 24,399; Győr 23,956; Mezőtur 23,762; Agria 23,617; Pesta nouă (Uj-Pest) 23,521; Chichiuda mare 22,923; Becfherecul mare 22,370; Verșetu 22,122; Hajdu-Böszörmény 21,244; Canija mare 21,234; Satmar-Nemeti 21,218; Solno 21,093; Ciongrad 20,808; Bichiu-Gyula 20,388; Orosháza 19,962; Baja 19,733; Török-Szt.-Miklos 18,777; Panciova 18,276; Karczag 18,204; Calocia 18,183; Sâmbăta 17,271; Kis-Kükö-Halos 17,144; Becea vechi 16,971; Comorn 16,436; Gyöngös 16,425; Canija vechi 15,501; Șemniț și Bélabánya câte 15,280; Tergul Mureșului 15,265; Sigetul Marmăției 15,210; Hajdu-Szoboszló 14,732; Vațu 14,665; Hajdu Nánás 14,462; Papa 14,417; Măhaci 14,415; Szegard 14,333; Nyitra 13,784; Careii mari 13,595; Ungvár 13,444; Kaposvar 13,417; Sator-Alja-Ujhely 13,268; Lugoș 13,136; Turkeve 13,092; Apatin 12,826; Nagy-Lak 12,806; Vesprim 12,785; Mező-Kövesd 12,680; Salonta mare 12,658; Kun-Szt.-Marton 12,559; Kis-Ujszállás 12,532; Mező-Berény 12,474; Dorozsma 12,413; Duna-Földvár 12,368; Sâmbăta mare 12,342; Kis-Kun-Majsa 12,227; Dévaványa 12,159; Abony 12,157; Steyerlak-Anina 12,150; Soroksár 12,149; Mindszent 12,039; Battonya 12,024; Paks 11,937; Szt.-Tamás 11,734; Eperjes 11,330; Érsekújvár 11,304; Iász-Arokszállás 11,192; Muncaci 11,132; Turda 11,084; Ada 11,080; Topolya 11,084; Eudrod 10,898; Gyoma 10,872; Bistrița 10,412; Iász-Apati 10,406; Strigoni 10,350; Sânmiolăușul sêrbesc 10,345 Biserica albă 10,342; Balmaz-Ujváros 10,273; Reșița 10,173 și în fine Miava cu 10,005 locuitori.

Logica unui recrut.

Un tânăr recrut a fost pus ca sentinelă lângă un tun. Fiindu-i însă urât, se duse în cârciuma din apro-

piere și ceru o sticlă de bere. Un tânăr oficer, care tocmai intrase în birt și spuse recrutului, că a neglijat serviciul, și-i fău și cunoscută pedepsa celă astăptă. Recrutul dîse: „D-le locotenent, nu crede, că am lucrat fără chibzuință, sunt un fecior sdravên, d' m'am încorut de dece ori, ca să ridic tunul, d' înzădar, v' juru pe onora mea, cu un singur inimic nu va pute lua tunul și deca vinu mai mulți, eu singur nu pot se mă bată cu ei!”

File însemnate din viața lui Napoleon cel mare.

Napoleon I avea o mare predilecțiune față de ziua 14 a fii-cărei luni, pentru că tot-deuna i-a fost noroc. În 14 Octomvre 1805 a fost lupta dela Ulm; în 14 Octomvre 1806 la Jena; în 14 Iunie 1800 lupta dela Marengo și în 14 Iunie 1807 la Friedland. Din contră numărul 18 i-a fost de multeori fatal; în 18 Octomvre 1813 a fost lupta dela Lipsca și în 18 Iunie 1815, lupta dela Waterloo. Ludovic al 18-le, l'a alunțat de pe tron.

Cântecul priveghiătorei

Un Italian s'a încercat să pună pe hântă cântecul priveghiătorei astfel: „Tiuu, Tiuu, Tiuu, Tiuu Spe, tui zqua Quorror pipi Tió, Tió, Tió, Tió, Tió! Gutio, gutio, gutio, gutio Zquo, zquo, zquo, zquo, Zi, zi, zi, zi, zi, zi, zi, zi Quorror, tui, zua, pipiqui.”

Noemvre.	are 30 zile.		Sorele
	Căld. Gregorian	Căld. Iulian	
1891			
Dum.	10 Ap. Erast.	22 Cecilia	7. 17 4. 16
Lun.	11 M. Mina și Viohen	23 Clemens	7. 18 4. 15
Mărț.	12 Par. Ioan Milostiv.	24 Emilia	7. 00 4. 14
Mercur.	13 Par. Ioan gur. aur.	25 Catarina	7. 21 4. 13
Joi.	14 Par. S. Apost. Filip	26 Conrad	7. 22 4. 12
Viner.	15 SS. Gurie, Samona	27 Virgilius	7. 23 4. 11
Sâmb.	16 Par. Ap. și Ev. Matheu	28 Günther	7. 24 4. 10

amândoi la aceeași ușă. Fata voea să arete pe Pavelu acelora, cari o primiseră cu atata bunăvoință la mersul ei spre Beciu, sciindu că de bună sēmă le va face bucuria prietinoșilor omeni. Aici flăcăul odihni în oada, era Petronila, ca și mai nainte, în tindă. Ziua următoare gazda-i puse în căruță și-i răpeși până în Camenița, unde avea niscoe treburi de îndeplinit. Tinerii noștri îi mulțumiră din tot sufletul, rămânendu-i îndatorați pentru întregă viața lor.

În sfârșit s'era pe'nserate ajunseră în Rocoșin. Se făcuse întunecă cum se cade, când se apropiară de multă doritele căsuțe. La Novacu era lumină, era la lelea Catrina nu se vedea a fi nimenea acasă. Flăcăul rămase afară sub ferăstră. Petronila bătu la ușă. În curând i-se deschise și toți o încunjurară din toate părțile. Toți erau de față, nici chiar Luca și Mateiu nu lipseau. Tocmai povesteau bieții de cei din depărtare.

Bucuria ce strălucea pe obrăzii copilei isgoni ori și ce temere. Când întrebau setoși cu toți despre celălalt cerțat... etă că se deschide ușa și cine intră — Pavelu. Toți strigară de bucurie și se repeziră spre dânsul.

Deși cea mai bătrână, bunica is-

buti să ajungă mai întâi și mai întâi la nepoțelul. Îl luă de gât și începă a-l săruta, de multă vreme nu se mai pută apropia nimene de el. În sfârșit îl cuprinse toți din toate părțile. Bătrâna îl ținea de gât, Novacu și moșu Voia de brațul drept, lelea Catrina de celălalt stingă, și băieții de arpile mantalei. Petronila privea cu veseliă de o parte, încă totu cu desăgii purtați din Beciu până acasă pe umăr și zimba mulțumită.

La urma urmelor începă a se mai liniști... d'ér nu cu toții.

Bunica numai acum își dobândi glasul și începă a striga cu lacrimile în ochi:

„Nu-lu mai lastu, nu-lu mai lastu, se mă tae bucățele-bucățele!... Cine, ce are cu odorașul meu, pe care l'amulegănatu eu, pe care l'am crescutu eu?... Slavă ție, maică precistă, că m'ai învrednicit, se-lu mai vechi odată în viața mea.

Și după ce plânse sêrmana babă îndestulă, începă a i-se văita, câtă suferise în lipsa lui. De bună sēmă ar fi fost în stare să se țină totă noptea așa, de nu s'ar fi adus aminte, că potei va fi fôme, mititelul. Numai în chipul acesta se despărți o leacă de el.

Intr'aceea cătana se descărcă de ce

avea pe el, se puse jos și începă a povesti păteniile. D'ér nu care cumva se creză cineva, că acesta fii singura povestire. Aș... țai-ai găsitu!... De dece și sute de ori trebui să spună același lucru și bătrâna numai o urechiă era totdeuna. Ea însăși istorisi de atâtea ori, căți perși sunt în cap — firesce nu la dânsa, — cum a fostu colo în bătaia ceea și dincolo în orașul cutare. Pécătul numai că prea amesteca Beciul cu Țera-Unghurescă și batăile cu spitalele... altfel se fi totu ascultat.

Se înțelege, că flăcăul avu să mai trecă prin doftoriile bunicii. Indată, a doua zi, îl și îngropă în perini și în țoluri și nu-lu mai lăsa să ăsa la lumină, până ce nu treou o săptămână cum se cade. Până atunci mereu fii îndopată cu fel de fel de ferturi și de bucățele bune. Și ce e drept așa ceva nu-i strică de loc, de ore ce călătoria îl slăbise forte mult.

În chipul acesta ărași se puse pe picioare nepoțelul... totu așa de rumen și de vioiu ca și mai nainte. Pécătul însă de el, că totu se legăna pușintelu când umbla și drept se vorbim, pote că lucrul acesta se va cunoșce câte zile va mai avé.

Dér ce are a face acesta? — De-

abia mai are baba de cine îngrij... căof ărași a apucat o bărbăția. Din nou vede singur singurică — după cum încerdințase pe totă lumea — de toate trebile casei și nu-i mai trebeu nici un sprijin, Dómne feresce! Intinerise din nou, și de-i vomu lua vorbele în aevă, simțea crescându-i puterile din zi în zi.

Ba adică stăi! se nu ne grăbimă ca să nu greșimă. Acuma totu nu mai dîse ea nimic, când flăcăul îi aduse un ajutor în casă... firesce pe nepota lui moșu Voia. Veselia se făcu în scurtă vreme după întorcere, în cășlegi. Tii! se fi văduțu chețu la bunica! Unde nu mi-ți începă să salte în horă, de rămasă toate cele tinere de rușine.

Și fericierea ei ajunse la culme, când la vr'unu an după cununiă ședea lângă leagăn și-și păzea nepoțelul. — Nu care cumva se gândi că e vorba de Pavelu cel mare, de Pavelu cătana, nu Dómne feresce! Era un Păvelaș mititel, numai ian atăcia, căruia Petronila îi dăruise viața, era bătrâna numele.

O! fericiți, de trei ori fericiți aceia, cari se iubescă cu iubirea omenilor noștri. Bucuriă nestrămutată este platilor pe pământ și odată, odată... susu, dincolo de bolta cea albastră....

I. Urban Jarnik.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 18 Nov. n. 1891

Table with columns: Sămînțe, Calitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., and various agricultural products like Grâu Bănăţenesc, Orz, etc.

sitto mijlociă grea dela — cr. până la — cr. însă transito ușoră dela — cr. până la — cr. transito...

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Table with columns: Măsura sau greutatea, Calitatea, Valuta austriacă, and various grain types like Grâu, Săcară, Orz, etc.

Cursul la bursa din Viena

Table with columns: Cursul, Valori, and various financial instruments like Renta de aur, Renta de hârtie, etc.

Cursul pieței Brașov

Table with columns: Cursul, Valori, and various goods like Fanote românești, Argint românesc, etc.

Proprietar: Dr. Aurei Mureșianu. Redactor responsabil interimar: Gregoriu Maior.

AVIS Ū.

Se aduce la cunoștința On. publică, că fiindu necesitate la reparatură mai mari, băile de abur vor fi închise de Mercuri...

Eforia școlilor centrale române.

Un medicament de casă escelent promovător al mistuirei, probat în contra tuturor suferințelor de stomach...

Concurs.

Pentru întreținerea a 4 copii dela școlele medii române gr. or. din loc — adică a Internatului Christurian — cu cvartir, cost, luminat, spălat și încălțit, se deschide concurs de îngrijitor...

Condițiunile mai detaliate se pot afla la Epitropia parochială a bisericei Sf. Nicolae din loc.

Doritorii de a lua în îngrijire acest Internat au să înainteze recursele lor la comitetul sus numitei biserici.

712,3—1

Comitetul parochial.

Univ. Med.

Dr. Carol Flechtenmacher

se va muta cu locuința începând dela 1 Decemvre st. n. 1891 încolo în

Cetate, piața mare, colțul dela Têrgul Pómelor Nr. 18, etagiul I.

(Désupra prăvăliei lui Demeter Eremias, Nepoții)

Intrarea din strada Hirscher Nr. 2.

Ordineză, afară de Dumineci și sêrbători, în toate zilele dela 11 1/2 până la 12 1/2 din zi.

698,11—5.

O specialitate necomparabilă

între toate apele minerale alcalin-acide din monarchia și străinătate este

apa minerală de

„RÉPÁT“

care în urma compozițiunei pre fericite a părților sale minerale și a conținutului extraordinar în acid-carbonic se bucură de o valoare medicinală foarte mare...

Apă minerală de „RÉPÁT“ se întrebuințază ca medicament în contra stărilor catarhalice a stomachului și a organelor respirătore, în contra maladielor rinichilor și a beșice etc., are un efect admirabil la secrețiunea udatului...

Cel mai curat și binefăcător produs natural.

Ca borviză adică beută cu vin.

nu se pte compara această apă escelentă cu nici o altă apă minerală a continentului.

Sampagnul apelor minerale.

Conform ordonaței înaltului minister de interne No. 5891/VIII din anul 1890, apă minerală de „RÉPÁT“ este supravegheată ca apă medicinală după prescripțiunile legilor sanitare.

Veritabilitatea apei se constată prin aceea, că dopul sticlei trebuie să fi însemnat cu: „K.-Impér Répát“. Deci să rógă a se observa această spre evitarea falsificărilor prin alte ape inferioare.

Apă minerală de „RÉPÁT“ se găsește în calitate prospătă și veritabilă în depositul subsemnatului; asemenea și în farmacii, în cele mai multe băcanii și în toate birturile mai notabile.

Cu totă stima

Administrațiunea isvorului

Josef György,

Brașov, Strada Michail Weiss (ulița poștei) No. 12.

662,50—49

Deschidere de hotel.

Aduc la cunoștința on. publică de aici și călătorilor, că am deschis Hotelul „Pomul verde“, care este provădit cu 25 de camere comode și elegante de locuit și de mâncare...

Vinuri veritabile indigene și străine, și cu deosebire o bucatărie escelentă unгурescă.

Abonamente înlăuntru și în atară de hotel, se află și odăi cu totul din nou întocmite cu prețuri solide și cu serviciu prompt.

Pentru cercetare numără se rógă respectuos

Iacob Wittmayer, hotelier.

706,3—3

Bursa din Bucuresci din 18 Novembre.

Table with columns: Valori, Cump, and various financial instruments like Renta română perpetuă, Oblig. de stat, etc.

Cursul losurilor private din 11 Nov.

Table with columns: Cump, Vinde, and various goods like Basilia, Credita, Clary, etc.

Têrgul de rimători din Steinbruch. La 16 Nov. n. starea rimătorilor a fost de 127,428 capete, la 17 Nov. au intrat 3294 capete și au eșit 705 rămânându la 18 Nov. un număr de 130017 capete.

Ball-Seidenstoffe von 60 kr. bis fl. 6.35 per Meter — (ca. 300
 robens- und stückweise porto- und zollfrei das fabriks-Dépôt **G. Henneberg** (K. u. K. Hofliefer)
Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 fr. Porto.

ANUNCIU.

DINȚI ARTIFICIALI.
 de
cea mai bună calitate
 montați în cauciuc, seu aur
 cu prețuri eftine
 la
DENTISTUL D^r. GUST
TÊRGULŪ PÔMELORŪ No. 19
 709

Ajutorŭ grabnicŭ și sigurŭ
 pentru
SUFERINȚE DE STOMACHŪ ȘI URMĂRILE ACESTORA !!
 Mijlocul celŭ mai bunŭ și eficace pentru mântinerea sântății, curățirea su-
 curilorŭ precum și a sângelui și pentru promovarea unei mistuirŭ bune este deja
 pretutindena cunoscutulŭ și plăcutulŭ
„Dr. Rosa's Lebens-Balsam“.
 Acestŭ balsamŭ preparatŭ cu îngrijire din erburile alpine cele mai bune și tă-
 măditore se dovedesce ca forțe folositorŭ în contra tuturorŭ greutăților de mistuire
 căreia de stomachŭ, lipsa de apetițŭ, rigăelei, congestiunilorŭ, haemorhoidelorŭ etc. etc.
 In urma eficacității sale a devenitŭ acestŭ balsamŭ acum unŭ sigurŭ și doveditŭ
medicamentŭ de casă popularŭ.
Sticla mare costă 1 fl., mică 50 cr.
Mii de scrisori de recunoștință stau la dispoziția!
FIȚI ATENȚI!!!
 Spre a evita înșelătorii, faci pe fiecare atentŭ, că fiecare sticlă cu **Dr. Rosa's**
Lebens-Balsam, care singurŭ numai de mine este preparatŭ după receta originală, este
 învilită în hârtia grosă albastră, care poartă în lungul ei inscripția: **Dr. Rosa's Le-**
bens-Balsam din farmacia „zum schwarzen Adler“, **B. Fragner**, Prag, 205—3“ în
 limba germană, boemă, ungară și franceză, și cari suntŭ provădute cu alăturata
 marcă a 1. brieei luată sub scutulŭ legalŭ.
Dr. Rosa's Lebens-Balsam
 Veritabilŭ se pôte procura numai în
 Depositulŭ principalŭ alŭ producătorului
B. Fragner,
 Farmacia „Zum schwarzen Adler“
 Prag 205—3.
In Budapesta: la farmacia **I. von Török.**
 Tôte farmacile din **Brașovŭ**, precum și tôte farmacile mai mari din mo-
 narchia Austro-ungară au deposite din acestŭ balsamŭ de vieță.
 Totŭ de acolo se pôte avea:
Alifa de casă universală de Praga
 (Prager Universal-Haussalbe)
 unŭ medicamentŭ sigurŭ și prin mii de scrisori de mulțămire recunoscutŭ
 în contra tuturorŭ inflamațiunilorŭ, rănilorŭ și umflăturilorŭ.
 Acēsta se ntrebuințeză cu succesŭ sigurŭ la inflamațiunŭ. la stagnațiunea lap-
 telui și întărireă țitelorŭ cu ocașiunea întărcării copilului, la abscese, ulcere, pustule
 cu puroiu, carbuncule; copturi la unghie, la panariții [ulcerațiunŭ] la degete, la întă-
 rituri, umflături, tumorea glandulelorŭ limfactice, lipome etc. — Tôte inflamațiunile,
 umflături, întărituri se vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ; la casuri însă, unde s'a
 formatŭ deja puroiu absorbē buba și o vindecă în timpulŭ celŭ mai scurtŭ fără dureri.
In cutiōre à 25 și 35 cr.
FIȚI ATENȚI!
 De orice alifa de casă universală de Praga se imiteză
 forțe desŭ, faci pe fiecare atentŭ, ca singurŭ numai la mine
 se preparēză după receta originală. Acēsta este numai
 atunci veritabilă, decă cutiōrele din metalŭ galbinŭ, în cari
 se pune, suntŭ înfășurate în hârtia roșă pe care s'afă tipărită în 9 limbi esplicați-
 unea cum se se ntrebuințeze. împachetate și în cartōne vinete — cari suntŭ provă-
 dute cu marca fabricēi de mai susŭ.
Balsamŭ pentru auzŭ.
 (Gehör-Balsam.)
 Celŭ mai probatŭ și prin multe încercări celŭ mai temeinicŭ medicamentŭ
 pentru vindecarea auzului greu și spre redobândirea auzului perdutŭ. **1 Flacon 1 fl.**
603,26—13

Marea bancrută!
 New-York și Londra n'au lăsatŭ necruțatŭ nici continentulŭ euro-
 péntŭ și marea fabrică de argintărie s'a vădūtŭ necesitată se dăruiesc
 întregulŭ ei depositŭ în schimbulŭ unei rēplate mici pentru muncă.
 Eu suntŭ împuternicitŭ se îndeplinesc acestŭ mandatŭ.
Eu dăruiescŭ
 prin urmare ori cui, fiă bogatŭ ori sēracŭ, următoarele obiecte pentru
 mica sumă de **fl. 6. 60.** și adecă:
 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă.
 6 furculițe de argintŭ patentŭ americanŭ dintr'o bucată,
 6 linguri de argintŭ patentŭ americanŭ,
 12 lingurițe de argintŭ pentru cafea patentŭ americanŭ,
 1 lingură de argintŭ pentru supă patentŭ americanŭ,
 1 lingură de argintŭ pentru lapte patentŭ americanŭ,
 6 cesci Victoria englesesci,
 2 candelabre de masă,
 1 strecurătoare pentru cēiu,
 1 zaharniță,
 42 bucăți la unŭ locŭ.
 Tôte cele 42 de obiecte susŭ amintite au costatŭ mai înainte fl.
 40 și acum se potŭ cumpēra pe prețulŭ bagatelŭ de fl. 6.60. Argin-
 tulŭ patentŭ americanŭ este unŭ metalŭ albŭ, care își păstrează colōrea
 argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantēză.
 Cea mai bună dovadă, că acestŭ inseratŭ nu e
 o șarlataniă
 mă simțŭ îndatoratŭ în publicŭ, că ori cine, căruia nu-i convine marfa
 îi trimitŭ banii înapoi, nimenea însă se nu trēcă cu vederea oca-
 siunea acēsta favorabilă de-ași procura acēstă garnitură pompōsă.
 Se trimite numai cu rambursă postală seu cu trimiterea înainte
 a sumei.
 Cu deosebire recomandŭ pratulŭ de curățitŭ aceste obiecte, o cutie
 dimpreună cu indicarea folosirei costă 15 cr.
P. Perlberg's Agentur
 der verein. amerik. Patent-Silberwaaren-Fabrik,
 Wien, II. Rembranstrasse 33.
Estrasŭ din scrisorile de mulțămītă:
 Am fostŭ forțe mulțămītŭ cu trimiterea D-Vōstrē a 42 bucăți cu
 6 fl. 60 cr. și Vē rogŭ se mai trimiteți următoarele obiecte.
 Triest, 1 Iuni 1891. Ernest cav. de Fumée.
 Am primitŭ tacāmurile de argintŭ patentŭ, sunt pe deplinŭ mul-
 țămītŭ cu acestea, și vē rogŭ se mi trimiteți încă următoarele.
 Taucz, Ungaria, 26 Martie 1891. Conte Fridel Königsegg.
 687,6—3

Celŭ mai nou aparatŭ de rasŭ, care rade
singurŭ,

 cu ajutorulŭ căruia ori cine, chiar fiindŭ în vērsta în-
 naintată și cu mânilorŭ tremurānde, își pôte rade cu cea
 mai mare siguranță chiar și cea mai aspră barbă, fără
 ca se se taie, seu se se vatāme, bine, curatŭ și repede,
 fără nici o pregătire. Sute de epistole de mulțămire și de comande do-
 vedescŭ, ce rēsunsetŭ giganticŭ a aflatŭ în tôte straturile populațiunei.
 Cu diplomă dela exosițiunea universală dela Parisŭ din anulŭ 1889.
 In folosire mai multŭ de 40,000 esemplare.
 Prețulŭ unui esemplarŭ, dimpreună cu indicațiunile de folosire costă
 1 fl. 90. Comandele prin rambursă. — Se pôte afla numai la inventa-
 torulŭ **Nicolaus Hirnbal**, Viena, Alserstrasse 43.
 674,5—2.

711,1—1 **INVITARE.**
 la adunarea generală (ședința de încheiere) ce se va ține astă
 Sâmbătă în 21 Noemvre 1891
 sēra la 8 ore
 în restaurațiunea lui **Iohann Geist.** — Piața Nr. 20.
Ordinea țilei:
 1. Raportulŭ despre activitatea biroului de informațiunŭ pent
 străini în anulŭ 1891.
 2. Propunerea și hotărērea, decă biroulŭ pentru străini ă
 mână în ființă și pentru anulŭ 1892.
 Domnii membrii ai comitetului suntŭ rugați a se înfățisa
 numărŭ câtŭ mai mare.
Președintele.

Hârtia de țigări veritabilă francesă
„LE GLORIA“
 de **Iosif Bardou & fils** în **Perpignan și Paris**
 60 medalii de aurŭ, 16 mari diplome de onōre, 20 diplome „hors concurs“ numai atunci e veritabilă, decă
 fiecare cărticică poartă firma **IOSEPH BARDOU & FILS.**
 Se pôte căpēta în tôte prāvăliile unde se vinde hârtia en gros și marfă de Nürnberg, precum și în
 tôte traficele de tutunŭ și țigări.
 670,10—3